

Magyar leányaira, asszonyaira büszke Amerika

Ezt állapítják meg azok az amerikaiak, akik megjelennek egy-egy magyar mulatságon, banketen, ahol a szép leányok, szép asszonyok táncolnak, illetve ülnek az asztalok körül. A szépségre vonatkoztatják kijelentésüket az amerikaiak. Ha van is annyi szép magyar leány és asszony Amerikában, hogy hajós volna szebbeket találni a világ minden más nemzetének leányai és asszonyai közt.

De szerintünk sokkal büszkébbek lehetünk az amerikai magyar leányok és asszonyok dolgos kezeire. A gyárakban, ott honokban dolgozik reggeltől estig a magyar leányok és asszonyok serege. Ezek közt bizony találunk sok olyat is, akit meg-tört a munka, akinek orcájáról eltűnt a rózsapír, akit korán megöregített az életküzdelem.

Ezekhez a leányokhoz volna néhány szavunk.

Meg akarjuk értetni velük, hogy a korai hervadásnak van ellenszere. Arra kell ügyelniök, hogy minden szervük jól működjék és testük pótolja azt az erőt, amit munkában görnyedve vesztenek el.

VIGYAZZANAK A GYOMRUKRA!

A munkát ilve végző nők legfontosabb szerve könnyen elváltozhatnak. A folytonos ülés ártalmas veséjükre, gyomrukra és a finomabb szerveikre is. Ha a gyomor felmondja a szolgálatot, leányoknál asszonyoknál különösen nagy bajt jelent. Nagy fejfájásokat okoz, az arc elvertelenedik, az arc bőre meg-sárgul. Leányoknál, asszonyoknál az arc üdéségé-nek, rózsaszínének megtartása a fő. Ezt olyan nő, a-kinnek a gyomra nem működik jól, nem teheti meg.

Gondoskodni kell sürgősen a gyomra rendbeho-zásáról. Ezt legkönnyebben a

Gyomor- és vértisztító cukorka használatával

érheti el. A Partola, ha este lefekvés előtt elrágunk belőle két szemet, dolgozik emésztő szerveinkben, amíg alszunk a reggelre a legalaposabb takarítást végzi el. Így kell biztosítanunk a pontos székelést, ami nélkül egészségesek nem lehetünk. A Partola nemcsak hashajtó, de erősítő hatással is van az emésztő szervekre. Használatára megindul a vértisztulás folyamata. Kiküszöbölődik szervezetünkben a vérbe került sav és egyéb tisztátalanság, amik, ha benne marad-nának, reumát okoznának előbb-utóbb. A Partola használata után megjavul az étvágy, szabályosan működik a gyomor és bélrendszer s ennek az egészségünk javulása lesz a következménye.

A Partolából egy dobozzal 1 dollár, hat dobozzal 5 dollár.

JAVITSÁK A VESEIKET!

A vese végtelenül fontos szervünk. Ha kivágnák, nem tudnánk élni, mert szervezetünk megtelne mérges savakkal, tisztátalanságokkal, amiknek kiküszöbölése a vese feladata. A vese vérszűrő készülék. Csodás finom szűrő, amely könnyen elrosszul, ha rendetlen életmódot folytatunk, ha túl-terheljük munkával.

PARTOHERB

VESEFŰ ÉS GYŰKÉRTEA A VESE JAVÍTÓ SZERE.

A Partoherb teát nem tudjuk eléggé ajánlani. Ha megiszunk egy po-hár meleg Partoherb teát reggeli előtt és este lefekvés előtt, hámulatossan rendbehozuk veséinket. Elmúlik derékfájásunk, lusta, beteges érzésünk. Arcunk színt kap.

Reumások, nemí bajban szenvedők ne legyenek Partoherb tea nélkül. A Partoherb nagy doboza 1 dollár, hattal 5 dollár.

KEDVEZMÉNYEK A RENDELŐNEK.

Minden 1 dollár értékű rendelésnél megkapja a remek kiállítású, díszes fali naptárt ajándék gyanánt.

5 dolláros rendelésnél kap fali naptárt és még külön egy darab finom növénybálsam szappant.

10 dolláros rendelésnél kap fali naptárt és még külön 2 darab finom növénybálsam szappant.

A három szerből 2-2 adaggal összesen csak 5 dollár.

ERŐSÍTSEK A SZERVEZETUKET!

A vérünkbe a gyenge gyomor nem tud juttatni elegendő vasat és foszfátot, mert az ezeket tartalmazó táplálékot nem tudja a gyenge em-ber gyomra alaposan feldolgozni és belőle a táperőt felszívni.

PARTOGLORY

A LEGJOBB HATASU ERŐSÍTŐ SZER

tartalmazza a szükséges vasat és foszfátot. Ha a Partogloryból egy kávés kanálnyit beleöntünk egy fél pohár ivóvízbe és megiszuk, — tápszere-változott vizet iszunk, amiből a vas és foszfát gyorsan a vérbe jut és piros vértöredékekkel szaporítja azt. Elősegíti a húszévtől kezdődő, a csontok, idegek megerősödését, aminek a szervezetünk általános megerő-södése a következménye. A Partoglory vegye 1 dollár, hattal 5 dollár.

RENDELÉSI ÉS DISZNAPTÁR SZELVENY.

Tisztelt Partos ur: Kérem a mellékelt \$..... ért a következő orvosságokat megküldeni

és címre a disznaptárt annak elkészülése után azonnal megküldeni.
Név
Cím

Küldje be rendelését a pénzzel és a fenti szelvényvel együtt erre a címre:

PARTOS PATIKA

160 Second Ave., New York, N. Y.

SZABADSÁG

SZABADSÁG SUNDAY MAGAZINE

Babe Daniels, a kedves és vidám művész, aki a szabad idejét azzal tölti Hollywoodon, hogy felmászik a fára és regényt olvas. Szórakozásnak is, látványosságnak is, szokatlan, de nem kellemetlen Babe pihenési mód-szere.

2 Vasárnap "Szabadság" Sunday Magazine

VASARNAP
"Szabadság" szociopolitikai melléklete
SUNDAY MAGAZINE
of the oldest established and largest
Hungarian Paper in the United States
Editor DR. ANDREW CERNA szerkesztő
Edited and Published at — Szerkesztőség
és kiadóhivatal
700-702-704 Huron St., Cleveland, O.

A halál után

vajon mi lesz?
Ki tudna a nagy kérdésre megfelelő választ adni?

Milyen érzés lehet az — meghalni. Mit érez valaki, mikor lelke elhagyja ezt a siralom völgyet, elhagyja földi porhüvelyét és átmeleg abba az ismeretlen, titokzatos másik birodalomba? A pszichológusok azt mondják, hogy az ember nem egyszerre, fokozatosan hal meg.

Először elveszti a szaglását. Aztán az ízlését, a hallását, a tapintó érzését és végül a látását.

Igy mulik el egymásutáni sorrendben az öt érzék. A hallás elvesztése után, ugylátszik, bekövetkezett a halál.

De mi van a — hatodik érzékünkkel? A lelkiismeretünkkel?

Orvosdoktorok azt állítják, hogy az öntudat még mindig működik az öt érzék elvesztése után. Sokszor nem rövidebb ideig, mint husz percig.

Micsoda képzeteket festhet elénk ez alatt a husz perc alatt öntudatunk?

A hatodik érzékünk, a lelkiismeretünk vajon e husz perc alatt torturálja végig a lelkiismeretünk mindazokért a bűnökért, amiket földi életünkben könnyelműen elkövetünk?

Félni a haláltól — miért?
Az élet nem más, mint vándorlás. A halál nem más, mint állapot változás.

A régiek okosabbak voltak, mint mi vagyunk. Nem féltek a haláltól, úgy fogadták, ahogy jött, nyugalommal, mint az elkerülhetetlent. Miért félni a haláltól?

"Halál ellen nincs orvosság, sem fű, sem fa, sem virág."

Ne féljünk a haláltól. Készüljünk el rája. Ne legyen napja, órája, perce a napnak, hogy az esetleges halál készen ne találjon bennünket.

Takarítsuk ki a házunkat és adjunk alamszínát. Legyen tiszta a lelkünk.

Legyünk egyszerűek, mint a gyermekek, akiknek Krisztus beszélt és — ne féljünk semmitől.

"A tisztának minden tiszta" — mondta Göthe, a nagy német költő. S a kinek hite van, az hittel fogja az életét végezni és — nem kell félnie semmitől.

Mesékben ne higgyünk. Babonások ne legyünk. Jézának legyünk, mint a kalmárok, mérlegeljünk pontosan, mi felel meg annak, hogy a lelkiismeretünk nyugodt legyen s ha mérlegen egyensúlyoztuk a lelkünket, könnyű és szabad lesz halálunk pillanata.

Millió még millió volt, amióta meghalt az a nagy mártír asszony, pedig azóta elmúlt 23 esztendő, de szobra még nem áll, és már nem igen hisz benne senki. Mennél több szobor áll egy városban, annál nagyobb és több a művészi botrány. Szegény vidéki városaink!

De hát én "az én szobromról" akarom írni. Kié az? Clemenceau, a "tigrise", akit szülővárosa megtisztelt azzal, hogy szobrot állított neki és meghívta a szobra leleplezésére. El is ment, bár mikor minisztersége alatt élnek, tán valamely győztes generálisnak szobrot akartak állítani, hevesen kikelt az ellen. Most persze az más. A fegyverszünet aláírása óta több mint három év múlt el, Clemenceau közben Indiában más fátyla tigrisekre vadászott, a világ, Franciaország, Páris megfélemezett róla, jó kis emlékeztető volt az a kis szoborleleplezés.

Vajon mily gondolatok vonultak akkor át Clemenceau lelkén? Azt mondta magának: ez a szobor is bizonyítja, hogy nagy szerepet vittem nemzet történetében. Ezt ezzel a szoborral odadörgöm nekik. Hadd szőgyeljék magukat halálanságuk miatt, én szerettem a győzelmet, senki más. Nem hiúság bánt engem; a nemzet halálansága bosszant. Jól tudom, hogy nem illik élőnek szobrot állítani. Van annyi izlésem nekem is. Sőt egyenesen felszóltam ilyesmire ellen és miniszterem alatt nem engedtem meg. Minden szobor természeténél fogva ideálizálja az alakot és ha engem meglátnak szobrom mellett, akkor több is vagyok, kevesebb is. Több vagyok, mert élek, kevesebb, mert a szobor eszményileg fog föl engem és mindenki ha rám néz, lát-hatja, nem vagyok eszmény. Vagyok egy nyolcvan éves, törődött öreg ember. Leszek egy eszmének a kifejezése egy leendő szobrom alkalmával. Vagyok akkora ember, hogy néhány évvel halálom után szoborképes leszek. Distancia kell a szoborképességhez. Magam is elégszer kicsüfoltam azokat, a kik egy nagy ember halála után azonnal szobor után kiáltoznak, mintha a halottnak vagy bárkinek, kivéve a szobor után kiáltozó fontoskodónak, ez olyan nagyon sürgős volna. De miért tagadtam volna meg az engedélyt földieimnek, akik meg akartak tisztelni? Van kétféle szobor: a megtisztelő és a megörökítő. Az előbbi még a megtisztelt maga élvezheti, a megörökítő felett hadd döntsön az utókor. Halálanok voltak hozzám, azért jól esik, hogy megtisztelnek. Hogy mit fog az utókor mondani, nem tudom, de én meg tettem kötelességemet. Ez nekem elég. És ezt igazolják földieim.

Igy képzeltem magamnak Clemenceaut a szobra leleplezésénél. Megsajnáltam a nagy aggyasztást nagy dicsőségében. De bámulom lelki erejét.

Millió még millió volt, amióta meghalt az a nagy mártír asszony, pedig azóta elmúlt 23 esztendő, de szobra még nem áll, és már nem igen hisz benne senki. Mennél több szobor áll egy városban, annál nagyobb és több a művészi botrány. Szegény vidéki városaink!

De hát én "az én szobromról" akarom írni. Kié az? Clemenceau, a "tigrise", akit szülővárosa megtisztelt azzal, hogy szobrot állított neki és meghívta a szobra leleplezésére. El is ment, bár mikor minisztersége alatt élnek, tán valamely győztes generálisnak szobrot akartak állítani, hevesen kikelt az ellen. Most persze az más. A fegyverszünet aláírása óta több mint három év múlt el, Clemenceau közben Indiában más fátyla tigrisekre vadászott, a világ, Franciaország, Páris megfélemezett róla, jó kis emlékeztető volt az a kis szoborleleplezés.

Vajon mily gondolatok vonultak akkor át Clemenceau lelkén? Azt mondta magának: ez a szobor is bizonyítja, hogy nagy szerepet vittem nemzet történetében. Ezt ezzel a szoborral odadörgöm nekik. Hadd szőgyeljék magukat halálanságuk miatt, én szerettem a győzelmet, senki más. Nem hiúság bánt engem; a nemzet halálansága bosszant. Jól tudom, hogy nem illik élőnek szobrot állítani. Van annyi izlésem nekem is. Sőt egyenesen felszóltam ilyesmire ellen és miniszterem alatt nem engedtem meg. Minden szobor természeténél fogva ideálizálja az alakot és ha engem meglátnak szobrom mellett, akkor több is vagyok, kevesebb is. Több vagyok, mert élek, kevesebb, mert a szobor eszményileg fog föl engem és mindenki ha rám néz, lát-hatja, nem vagyok eszmény. Vagyok egy nyolcvan éves, törődött öreg ember. Leszek egy eszmének a kifejezése egy leendő szobrom alkalmával. Vagyok akkora ember, hogy néhány évvel halálom után szoborképes leszek. Distancia kell a szoborképességhez. Magam is elégszer kicsüfoltam azokat, a kik egy nagy ember halála után azonnal szobor után kiáltoznak, mintha a halottnak vagy bárkinek, kivéve a szobor után kiáltozó fontoskodónak, ez olyan nagyon sürgős volna. De miért tagadtam volna meg az engedélyt földieimnek, akik meg akartak tisztelni? Van kétféle szobor: a megtisztelő és a megörökítő. Az előbbi még a megtisztelt maga élvezheti, a megörökítő felett hadd döntsön az utókor. Halálanok voltak hozzám, azért jól esik, hogy megtisztelnek. Hogy mit fog az utókor mondani, nem tudom, de én meg tettem kötelességemet. Ez nekem elég. És ezt igazolják földieim.

Igy képzeltem magamnak Clemenceaut a szobra leleplezésénél. Megsajnáltam a nagy aggyasztást nagy dicsőségében. De bámulom lelki erejét.

"Az én szobrom"

A. Vasárnap részére írta Alpha.

Természetesen nem az én szobromról van szó, mert nekem nincsen szobrom, de valakinek a szobráról, aki mondhatja: az én szobrom, akinek tehát még életben állítottak szobrot. De vajon kinek állítanak életben szobrot? A mellszobrokat kizárom, melyek a bankfejedelmek szalonjában állnak, mert azokat "a hálás személyzet" vagy a "barátok" vagy az "igazgatóság" készítette, illetőleg alkottatta. Még az uralkodó fejedelmeket se veszem tekintetbe. Ha a fejedelem akarta, hát kapott szobrot, miért nem, nem nagy dolog! Öreg királyunknak több szobra volt életében, egy a városiigetben állott, a millenniumi emléken, a hol az összes magyar fejedelmek, hiteles és nem hiteles képen állottak. De valami baj volt a szoborral. Készter készült. Az első nem tetszett a királynak, a második nem tetszett a népeknek a forradalom idején. Most azt hiszem, üres a talpazata, de meglehet, hogy csalódom. Parlamentáris országokban a királyi szobrok nem oly fontosak. A dinasztikus érzés erősítésére mind szolgálatot tesznek, de ennek az érzésnek is többet használ, ha a király jó dolgokat mond vagy tesz. Az alkotó szobrász szempontjából fontosabbak, hogy az művészig érvényesülhet. De hol van ma a szobor és hol a művészet? Szegény Erzsébet királyné szobrára a hálás nemzet több milliót gyűjtött, mikor a

Millió még millió volt, amióta meghalt az a nagy mártír asszony, pedig azóta elmúlt 23 esztendő, de szobra még nem áll, és már nem igen hisz benne senki. Mennél több szobor áll egy városban, annál nagyobb és több a művészi botrány. Szegény vidéki városaink!

De hát én "az én szobromról" akarom írni. Kié az? Clemenceau, a "tigrise", akit szülővárosa megtisztelt azzal, hogy szobrot állított neki és meghívta a szobra leleplezésére. El is ment, bár mikor minisztersége alatt élnek, tán valamely győztes generálisnak szobrot akartak állítani, hevesen kikelt az ellen. Most persze az más. A fegyverszünet aláírása óta több mint három év múlt el, Clemenceau közben Indiában más fátyla tigrisekre vadászott, a világ, Franciaország, Páris megfélemezett róla, jó kis emlékeztető volt az a kis szoborleleplezés.

Vajon mily gondolatok vonultak akkor át Clemenceau lelkén? Azt mondta magának: ez a szobor is bizonyítja, hogy nagy szerepet vittem nemzet történetében. Ezt ezzel a szoborral odadörgöm nekik. Hadd szőgyeljék magukat halálanságuk miatt, én szerettem a győzelmet, senki más. Nem hiúság bánt engem; a nemzet halálansága bosszant. Jól tudom, hogy nem illik élőnek szobrot állítani. Van annyi izlésem nekem is. Sőt egyenesen felszóltam ilyesmire ellen és miniszterem alatt nem engedtem meg. Minden szobor természeténél fogva ideálizálja az alakot és ha engem meglátnak szobrom mellett, akkor több is vagyok, kevesebb is. Több vagyok, mert élek, kevesebb, mert a szobor eszményileg fog föl engem és mindenki ha rám néz, lát-hatja, nem vagyok eszmény. Vagyok egy nyolcvan éves, törődött öreg ember. Leszek egy eszmének a kifejezése egy leendő szobrom alkalmával. Vagyok akkora ember, hogy néhány évvel halálom után szoborképes leszek. Distancia kell a szoborképességhez. Magam is elégszer kicsüfoltam azokat, a kik egy nagy ember halála után azonnal szobor után kiáltoznak, mintha a halottnak vagy bárkinek, kivéve a szobor után kiáltozó fontoskodónak, ez olyan nagyon sürgős volna. De miért tagadtam volna meg az engedélyt földieimnek, akik meg akartak tisztelni? Van kétféle szobor: a megtisztelő és a megörökítő. Az előbbi még a megtisztelt maga élvezheti, a megörökítő felett hadd döntsön az utókor. Halálanok voltak hozzám, azért jól esik, hogy megtisztelnek. Hogy mit fog az utókor mondani, nem tudom, de én meg tettem kötelességemet. Ez nekem elég. És ezt igazolják földieim.

Igy képzeltem magamnak Clemenceaut a szobra leleplezésénél. Megsajnáltam a nagy aggyasztást nagy dicsőségében. De bámulom lelki erejét.

Millió még millió volt, amióta meghalt az a nagy mártír asszony, pedig azóta elmúlt 23 esztendő, de szobra még nem áll, és már nem igen hisz benne senki. Mennél több szobor áll egy városban, annál nagyobb és több a művészi botrány. Szegény vidéki városaink!

De hát én "az én szobromról" akarom írni. Kié az? Clemenceau, a "tigrise", akit szülővárosa megtisztelt azzal, hogy szobrot állított neki és meghívta a szobra leleplezésére. El is ment, bár mikor minisztersége alatt élnek, tán valamely győztes generálisnak szobrot akartak állítani, hevesen kikelt az ellen. Most persze az más. A fegyverszünet aláírása óta több mint három év múlt el, Clemenceau közben Indiában más fátyla tigrisekre vadászott, a világ, Franciaország, Páris megfélemezett róla, jó kis emlékeztető volt az a kis szoborleleplezés.

Vajon mily gondolatok vonultak akkor át Clemenceau lelkén? Azt mondta magának: ez a szobor is bizonyítja, hogy nagy szerepet vittem nemzet történetében. Ezt ezzel a szoborral odadörgöm nekik. Hadd szőgyeljék magukat halálanságuk miatt, én szerettem a győzelmet, senki más. Nem hiúság bánt engem; a nemzet halálansága bosszant. Jól tudom, hogy nem illik élőnek szobrot állítani. Van annyi izlésem nekem is. Sőt egyenesen felszóltam ilyesmire ellen és miniszterem alatt nem engedtem meg. Minden szobor természeténél fogva ideálizálja az alakot és ha engem meglátnak szobrom mellett, akkor több is vagyok, kevesebb is. Több vagyok, mert élek, kevesebb, mert a szobor eszményileg fog föl engem és mindenki ha rám néz, lát-hatja, nem vagyok eszmény. Vagyok egy nyolcvan éves, törődött öreg ember. Leszek egy eszmének a kifejezése egy leendő szobrom alkalmával. Vagyok akkora ember, hogy néhány évvel halálom után szoborképes leszek. Distancia kell a szoborképességhez. Magam is elégszer kicsüfoltam azokat, a kik egy nagy ember halála után azonnal szobor után kiáltoznak, mintha a halottnak vagy bárkinek, kivéve a szobor után kiáltozó fontoskodónak, ez olyan nagyon sürgős volna. De miért tagadtam volna meg az engedélyt földieimnek, akik meg akartak tisztelni? Van kétféle szobor: a megtisztelő és a megörökítő. Az előbbi még a megtisztelt maga élvezheti, a megörökítő felett hadd döntsön az utókor. Halálanok voltak hozzám, azért jól esik, hogy megtisztelnek. Hogy mit fog az utókor mondani, nem tudom, de én meg tettem kötelességemet. Ez nekem elég. És ezt igazolják földieim.

Igy képzeltem magamnak Clemenceaut a szobra leleplezésénél. Megsajnáltam a nagy aggyasztást nagy dicsőségében. De bámulom lelki erejét.

A madárijesztő

OGY az Irk menjen elől, jó eszmének találtak. Meg is indultak mindjárt. Előlt ment az Irk, a kapitány és Trisza meg kezét fogva követték. Amidőn már jó pár órát bandukoltak így, megállott az Irk és enni kért. A kapitány nem mert előbb evésről beszélni, mert alig volt valami harapnivalójuk, csak három piskóta és egy darabka sajt. Most a kérésre odaadta a piskóták felét fájó szívvél az Irknek. A csodamadar a sajtot nem szerette, a kapitány ennélfogva azt csak Triszával osztotta meg. Gyertyát gyújtottak, leültek és falatoztak.

Fájnak a lábaim, mondotta az Irk. Nem vagyok hozzá szokva a gyalogláshoz, különösen nem ilyen köves, göröngyös talajon.

Miért nem repül? — kérdezte Trisza.

Mert a tető túl alacsony, — válaszolta az Irk.

Amidőn elköltöttek enniválójukat, folytaták az utat, amiről Trisza azt hitte, hogy soha sem lesz vége. Trisza igen fáradt volt. A kapitány megnézte nagy ezüstóráját egy gyufa lángjánál s megértette Trisza fáradtságát.

Az óram szerint este van. Eppen tizenkét óra óta járjuk ezt a sötét folyosót, amely talán körben megy a világ körül s kerekhatjuk a végét halallunkig. Ajánlom, hogy pihenjünk, felkötjük le és aludjunk, — indítványozta a kapitány.

En rám is ráfér egy kis pihenés, nyögte az Irk. — A lábaim rettenetesen fájnak, csak bicegve tudtam haladni órák óta a nagy kín miatt.

Az én lábam is fáj, — panaszkodott a kapitány, alkalmas ülőhelyet keresve.

Mi az a fájás az enyémhez képest. Magának csak egy lába van, nekem meg négy, én hát négyeszer akkora kint szenvedhetek. Tartsa csak ide a gyertyát, hadd nézzem meg, milyenek a talpaim, — mondotta az Irk.

Bizony fel volt törve mind a négy lába. A fájdalom daccára is csehtekje támadt az Irknek. A kapitány tanácsolta neki, hogy a megmaradt fél piskótát hagyja későbbre, mert éhen hal, ha meg sokáig tart az út, több enniválójuk ugyanis nincs.

Adjak csak ide a piskótát, követelőzött az Irk. — ha majd éhezni kell, éhezek, de amíg enniváló van, nem.

A kapitány odaadta neki a fél piskótát. Az Irk nohán megett. Majd ledől és hamarosan elaludt. Olyan kellemetlenül hortyogott, hogy a kapitány és Trisza csak nagynehezen tudtak elszunnyadni.

Jó pár órát aludhattak, amidőn az Irk felébredt s felkötötte a kapitányt is. Megállapították, hogy reggel van. Felkötöttek Triszát is és

tovább indultak. Alig haladtak egy mértföldnyire, örömmel kiáltott fel az Irk: — Azt hiszem, végére értünk az alagutnak!

— Azt hiszem, végére értünk az alagutnak!

— Azt hiszem, végére értünk az alagutnak!

— Azt hiszem, végére értünk az alagutnak!

— Azt hiszem, végére értünk az alagutnak!

— Azt hiszem, végére értünk az alagutnak!

— Azt hiszem, végére értünk az alagutnak!

— Azt hiszem, végére értünk az alagutnak!

— Azt hiszem, végére értünk az alagutnak!

— Azt hiszem, végére értünk az alagutnak!

— Azt hiszem, végére értünk az alagutnak!

— Azt hiszem, végére értünk az alagutnak!

— Azt hiszem, végére értünk az alagutnak!

— Azt hiszem, végére értünk az alagutnak!

— Azt hiszem, végére értünk az alagutnak!

— Azt hiszem, végére értünk az alagutnak!

— Azt hiszem, végére értünk az alagutnak!

— Azt hiszem, végére értünk az alagutnak!

— Azt hiszem, végére értünk az alagutnak!

— Azt hiszem, végére értünk az alagutnak!

— Azt hiszem, végére értünk az alagutnak!

— Azt hiszem, végére értünk az alagutnak!

— Azt hiszem, végére értünk az alagutnak!

— Azt hiszem, végére értünk az alagutnak!

— Azt hiszem, végére értünk az alagutnak!

— Azt hiszem, végére értünk az alagutnak!

— Azt hiszem, végére értünk az alagutnak!

Elmeséli Józsi bácsi Negyedik folytatás

ma már szabadulhatott ki könnyűszerrel. Szerencsére itt volt az Irk. Mindjárt fel is ültek a hátára s a géppadar felszállott velük.

Ugyanakkor szép helyre kerültek. Valami szigetre, annak is a partjára. A tenger sima tükre ezüstként ragyogott a napfényben. Fa, fű, virág, bokor volt bőven, de házakat semerre se láttak. Bármilyen volt is a föld színe, jobb volt rájuk nézve, mint a földalatti barlang.

— Menjünk fölfedező útra, indítványozta a kapitány. — Ott, amint látom, eszeszényefák vannak.

Amint haladtak, a kapitány meglátta valamiben. Megállapította, hogy görögdiinyefőlede került. Mindjárt le is állt a kapitány, felvágott egy dinnyét. Érett és édesbű diinnye volt. A kapitány jó darabot szelt Triszának, meg az Irknek is. Mind a hárman mehozták.

— A diinnye tápszer is, meg víz is, ennélfogva nem kell se éhségtől, se szomjúságtól félnünk! — jegyezte meg boldogan a kapitány.

Tovább haladva, eszeszényefák alakadtak, amelyek tele voltak nagyszemű, zamatosra érett eszeszényefákkal. Távollab erdő volt gesztenye, dió, mandula és hasonló fák.

Az Irk nem követte őket az erdőbe, azt mondotta nekik, hogy majd utamuk repül, mert gyalogolni nem tud, annyira fájnak a lábai.

Elmúltak az erdő átkutatására. Hamarosan találtak egy viskót s elhatározták, hogy megnézik, lakik-e benne valaki.

Néhány lépést kellett csak tenniük s már a kunyhó előtt voltak. Most látták, hogy a kunyhó faágakból van összeépítve. A bejárata, amely a tengerre nézett, nyitva volt. Amint be akartak tekinteni a kunyhóba, észrevették, hogy emberkét a közelben. A hosszú, hegyes szakállú emberke mozdulatlanul állt egy fa alatt a padon s bámult a tenger tükreire.

— Jó reggelt — köszöntötte a kapitány barátságosan.

— Nem jó reggelt ez, láttam már jobbat is. De hogy is lehetne jó, amikor ennyien háborogtok egyszerre, — dörmögte haragosan a törpe.

Trisza meghotrónkozott a barátságos idegen válaszára. Bill kapitány is vörös lett a dühtől, de elfojtotta haragját.

Te lakol egyedül ezen a szigeten? — kérdezte az öregot.

— Igen én. Ez az én kizárólagos tulajdonom s örülök, ha már távoztok! — válaszolt a törpe.

— Mennék szívesen, csak találmánk egy másik szigetet, — szölt Trisza. — A kapitány szó nélkül megfordult s lement a partra, hogy megnézzé, nincse-e közelben másik sziget.

Folyt. köv.)

HETI KRÓNIKA

ZENGI HAFIZ

Utban már a magyar
Elosapott királya,
Visszi a hajó már,
Visszi már a gálya.
Érdemes volt neki
Ilyen szörnyet esni,
Madeirában fog
Mást venyigit nyesni.
Funchál, Funchál,
Nyessmit az ember szörnyen furesd!

Nem viszen magával
Álkos kinkeresztet,
Nem álkozzák azt el,
Akin jól nevetnek.
Némese nem csőrüli
A rablanc élte,
Nyársopogári léttel
Várja az éle
Funchál, Funchál,
S ilyessmit az ember szörnyen furesd!

A "királyi" kastély,
Amely várja készen,
Hidguzsánlázat
Volt még nem is régen.

Sűrűvő németek,
Aki megemelték,
Delirium tremens
Sikerrel kezelték.
Funchál, Funchál,
Ami a portugál szörnyen furesd!

Hol a portugálok
Elosapott királya,
Madeira felé
Visszi már a gálya.
Jó dolga lesz ottan,
Tenger habja védi
S zsebébe is akad
Néhány maradvéti
Funchál, Funchál,
Órül a számicétt s már nem furesd!

S azt mondják, hogy sine
Studio et ira,
Legújabb palgárát
Várja Madeira.
Benszállt lakosság
Ugyis ritka málok,
Hadd szaporodjanak
El a portugálok,
Funchál, Funchál,
Nyessmit az ember már nem furesd!

Rosze verset
Az ember
Szörnyen
Furesd!

S telen koldushad áll
Szakadallan sorba,
Funchál, Funchál,
Új vendéget ez is szörnyen furesd!

Utban a magyarok
Elosapott királya,
Madeira felé
Visszi már a gálya.
Jó dolga lesz ottan,
Tenger habja védi
S zsebébe is akad
Néhány maradvéti
Funchál, Funchál,
Órül a számicétt s már nem furesd!

S azt mondják, hogy sine
Studio et ira,
Legújabb palgárát
Várja Madeira.
Benszállt lakosság
Ugyis ritka málok,
Hadd szaporodjanak
El a portugálok,
Funchál, Funchál,
Nyessmit az ember már nem furesd!

Az első rajzpályázat győztesei

Molnár Gyula, 323 Highland Ave., Elgin Ill.
Strong István, 2518 E. 32nd St., Lorain, O.
Simon László, 2613 Evergreen Av., Chicago, Ill.
Mind a három győztesnek egy-egy szép magyar könyvet küld Józsi bácsi.

A MÁSODIK RAJZPÁLYAZAT EREDMÉNYE.

Váratlanul sokan jelentkeztek kis olvasóim a második rajzpályázat díjazottai. Szébbnél-szebben lerajzolták a csodamadarat vagy háromszázat. A hosszú névsor eleje itt következik:
Lassan Margitka, Barbenton, O.
Szilváni Mariska, East Chicago, Ill.
Beregi Jimmy, Galesburg, Ill.
Badics János, Daggett, Mich.
Badics Gyuluss, Daggett, Mich.
Gallina Annus, Cleveland, O.
Mareznicsk János, Mt. Union, Pa.
Weizer Ernő, Cleveland, O.
Palanka Ede, Adelaide, Pa.
Jakab János, Whittsett, Pa.
Varga Terike, Castle Shannon, Pa.
Varga Vendel, Castle Shannon, Pa.
Varga Ilonka, Castle Shannon, Pa.
Varga József, Martins Ferry, O.
Zám Ilonka, McKees Rocks, Pa.
Stoffán Pál, Toledo, O.
Krupla Dávid, Cleveland, O.
Harsányi Józsi, Glamorgan, Va.
Kártlik István, Cannonsburg, Pa.
Görög István, Diamond City, Alta, Can.
Tóth Józsi, Wyandotte, Mich.
Rabb Gusztáv, Chicago, Ill.
Gácsi Margitka, Cleveland, O.
Horváth Irén, Painesville, O.

Siroki Boriska, Royal Oak, Mich.
Siroki Pistika, Royal Oak, Mich.
Majorossy Pista, Cleveland, O.
Kavalecz Ferenc, Gallitzin, Pa.
Farkas Gizuska, Akron, O.
Józsa Andor, Cleveland, O.
Kovács Boriska, Cleveland, O.
Rostás István, Unionville, O.
Rostás Mariska, Unionville, O.
Kovács Gábor, Cleveland, O.
Zsarnay Viktor, Cleveland, O.
Papp Gyula, Riversville, W. Va.
Kovács Mariska, Riversville, W. Va.
Tóth Károly, Lorain, O.
Révay Árpád, Brownsville, Pa.
Szémán Mariska, Central City, Pa.
Strunga Mildred, Forbes Road, Pa.
Koleszarik Mihály, McKeesport, Pa.
Kita Lizike, Manyfold, Pa.
Kuhák Ernő, Leechburgh, Pa.
Kollár Emma, Indiana Harbor Ind.
Weinberger Jack, Clarksburg, W. Va.
Dienes Béla, Toledo, O.
Máté Mariska, Toledo, O.
Mihalko János, E. Toledo, O.
Thomas Leola, E. Youngstown, O.
Turóczy Bill, Wendel, W. Va.
Kreiner Mariska, Akron, O.
Shager Erzsike, Youngstown, O.
Tóth Gábor, Lorain, O.
Jámber János, Toledo, O.
Jámber Mariska, Toledo, O.
Farkas Gyula, Brets, W. Va.
Czinderei Ilonka, Joliet, Ill.
Czinderei Lizike, Joliet, Ill.
Ágocs Pista, Portage, Pa.
August Gábor, Cleveland, O.
Zsarnay Viktor, Cleveland, O.
August James, Portage, Pa.
August Józsi, Portage, Pa.
August Juliska, Portage, Pa.
Kopcsák Gyula, Munhall, Pa.
Kopcsák Péter, Munhall, Pa.
Tegási Jolán, Youngstown, O.
Horváth Irénke, Youngstown, O.
Salamon Magdus, Fairport, O.
Pavelka Rózika, Fairport, O.
Pavelka Rózika, Fairport, O.
Körmeny Mariska, New-Brunswick, N. J.
Fredericks Ilona, South Bend, Ind.

Hol őrzik Amerika legértékesebb okmányait?

A RÉGI NEMZETEK fontos okmányai köbe vagy márványba vésvé maradtak a mai nemzedékre. Az Egyesült Államok azonban már a papír korszakában keletkeztek, tehát értékes történelmi okmányai már papír formában vannak, melyeket könnyen megsemmisíthet a tűz, megsérthet a nedvesség, túlságos szárazság vagy durva kezelés.

A washingtoni Census Bureauban nemrégiben pótolhatatlan okmányokat semmisített meg, egy hasonló tűzvész pedig West Virginia állam országházában csaknem teljes tönkretette az állami levéltárat. Ez a két tűzvész erős érv azok kezében, akik azt követelik, hogy Washingtonban egy tüzetmentes levéltárat építsenek, ahol a szövetségi kormány megbízhatatlanságban lehet őrizni. Jelenleg az amerikai történelem fontos okmányait különböző helyeken őrzik.

Amióta az Egyesült Államok birtokában lévő okmányok között legfontosabb az alkotmány, időrendben és talán az amerikai nép szívében is a függetlenségi nyilatkozat áll első helyen. A dokumentum, mely zsarnokokat letipró ere-

jével visszhangra talált az egész világon és királyságokat és gyarmatokat segített átalakulni köztársaságokká, a külügyminiszterium gondjaira van bízva és a Fehér-Ház nyugoti oldalán lévő Külügyi, Hadi és Tengerészeti épületben erős acélszekrényben van biztonságba helyezve. Az alkotmány eredeti példányát is ebben az acélszekrényben őrzik, úgy hogy bizonytalan lehet ezt az acélszekrényt az Egyesült Államok Szövetsége sarkpontjának nevezni.

A köztársaság történelme 145 évének egyik legfontosabb okmányára Washington bucsusbeszéde, a mely nem a szövetségi kormány tulajdona, hanem a new yorki nyilvános könyvtár birtokában van és a 42-ik utca és ötödik avenue sarkán lévő központi könyvtárépületben őrzik.

Monroe elnök üzenete a kongresszushoz, amelyben az úgynevezett "Monroe Doctrinát" állapítja meg, mértékteljes állomása a nemzet irányelvek kialakulásának. Az eredeti üzenet a washingtoni országházban a szenátus levéltárában van.

Lincoln gettysburgi beszédének eredeti fogalmazványa a Congress

könyvtárában van Washingtonban. Ez a beszéd, melyet ma a világ egyik legnagyobb szónoklatának tartanak, kevés figyelmet keltett akkor, mikor Lincoln elmondotta. A ma napjainkig jelentései alig említették meg Edward Everett hosszú, virágos szónoklata mellett, melyet ugyanakkor mondott el, mint Lincoln a magáét. Később azonban mégis kinyomatták ezt a beszédet, úgy hogy a nyomdai sokszorosítás nemcsak ennek a szónoklatnak, hanem a többi fontos okmányoknak a tartalmát is biztonságba helyezte, még ha az eredeti meg is semmisülne. A fényképezés fejlődésével azután lehetségessé vált ezeknek a fontos okmányoknak eredeti formájukban való sokszorosítása, úgy hogy ma már minden iskolás gyermek előtt éppen olyan ismerős az alkotmány és a függetlenségi nyilatkozatnak nemcsak a tartalma, hanem külső formája is, mint azok előtt, akik a feltéve őrzött eredetit láthatták.

Lincolnnak a rabszolgák felszabadítását hirdető kiáltványa a külügyminiszterium könyvtárában van Washingtonban, ugyanott őrzik az Egyesült Államok összes szerződéseit, melyeket külföldi államokkal

kötött az 1778-iki francia szerződéstől kezdve egészen a mai napig. Ezek között legértékesebbek azok, melyek az ország területének nagyságára vonatkoznak.

A Franciaországgal 1803-ban kötött szerződés, a Louisiana terület megvétele, a világtörténelem legnagyobb birtokvásárlási kötése. Itt van a spanyol szerződés, mely Floridát adta az új köztársaságnak, valamint a független Texas köztársasággal kötött szerződés, melynek eredménye volt az az egyetlen eset, melyben egy egész nemzet olvadt bele az Egyesült Államokba. Ezek mellett van a külügyminiszterium levéltárában a mexikói szerződés, mely California államot, Texas nyugati részét és az Oregontól délre eső területet szerezte meg az Egyesült Államoknak, az Angliával kötött szerződés Oregon idecsatolására vonatkozólag, az orosz szerződés, mely a második legnagyobb területvásárlásról, Alaska megvételéről intézkedik, valamint itt vannak azok a szerződések, melyek Hawaii-t, a Filipin szigeteket, Porto Rico-t, Guam-ot és a Virgin szigeteket helyezték az amerikai lobogó fennhatósága alá.

KALANDOK UJ-GUINEA SZIGETEIN

Érdekes bepillantás a világ második legnagyobb szigetén élő primitív pápuák vad titokzatossgokkal teljes és csak kevésbé ismert életébe.

C. A. W. Monckton, az angol hadsereg egyik kapitánya, nem régen könyvet írt azokról a tapasztalatokról, amelyeket Uj-Guinea szigetein átélt, mint az angol kormány hivatalnok. Uj-Guinea a világ második legnagyobb szigete. Ausztráliától nyolcven mérföldnyire fekszik. Monckton kapitány tizenkilenc évet töltött ezen a szigeten, 1895-től 1914-ig. Az ő érdekes könyvéből közöljük az alábbi kalandokat.

Uj-Guinea különös, ismeretlen vidék, a rengetegbe behatolni próbálkozó fölfedezők még korántsem derítették fel belvilágát. Azok a történetek, amiket az ott járt aranykutatók vagy kereskedők mesélnek, élénk világot vetnek arra, hogy a civilizáció ily előretolt őrhelyein milyen primitív élet él még a modern ember is.

Uj-Guinea főszigete körül az apróbb szigeteket lakosait a könyv így írja le:

Az Elégjő szigetek lakosai feltűnően kicsiny termetű emberek. Egészen külön nyelvet beszélnek. Ezek az emberek hazugok, csalók, érzékenyek és árulók, de egyszersmind bátrak és nagy dolgokat is tudnak tenni azért, amit megszeretnek. Ezek a kicsiny, de acéldegeszűt emberek a legjobb teherhordóknak bizonyultak Uj-Guinea rengetegeiben.

Ennek a törzsek a rendes fegyverzete egy féltucat könnyű hajító dárdá, amit a fekete pálmából készítenek és körülbelül 30 járdnyira tudnak dobni, ezenkívül egy különös háromszögletű hegygyel ellátott dárdá, amit kisebb távolságra, egészen közelről használnak és parittyá, kövekkel. Ezekből a parittyákból körülbelül billárd-golyó nagyságú kavicsokat szokatok röpténi; de ezeken kívül a parittyák mindig hord magával néhány gondosan kikészített követ, mely alakjára a tyuktojához hasonlít, de a két vége hegyesre van élesítve. Ezt aztán csak rendkívül alkalmakkor használja, olyankor, amikor jó alkalma van arra, hogy eltalálja ellenfelét és nem akarja eltéveszteni. Ezeknek a parittyáknak a lőtávolsága kétszáz járdnyira is kiterjed. Érdekes, hogy ezekre a parittyákra néha valami esztendő is alkalmaznak, aminek a kö kidobásakor elpattanása majdnem ugyanolyan hangot ad, mint a puská ravaszának csattanása a kilővéskor.

Erdekesen írja le a könyv a gyöngyhálaszok kalandjait is. Hogy azonban ezek mennyire veszélyesek, azt a következő történet bizonyítja.

Mikor Pusa Pusába megerkezünk, Silva felhuzta buvárruháját és lebukott a víz alá, ahonnan azonban tíz perc múlva visszatért, nagy kagylót tartva a kezében és hevesen gesztikulálva, hogy vegyék le a sakkját. Elmondta aztán, hogy a fenék nagyszerű gyöngytermő hely, tele pompás kagylókkal és igen kitűnő halászatot ígér, csak hogy mindjárt leszállása után egy olyan polippal találkozott, aminőt még soha életében nem látott és ezért tanácsosabbnak tartja, hogy megvárja, míg a szörnyeteg elhúzódik onnan.

Féltóra múlva Silva újra lemerült, de csaknem azonnal jelt adott, hogy huzzuk fel. Fel is huzzuk és ekkor arról panaszkodott, hogy egy cápvál talált, és ő bár nem sokat törődik a cápvál, de ez a cápa nagyon volt, mint a Mizpáh, a kapitány csónakja és ezért azt gondolta, hogy inkább megvárja, míg elmegyen.

Egy óra múlva a buvár újra lemerült és újra jött a sürgőz jel, hogy huzzuk fel. Mikor aztán a sakkját letettük, sok körömökös közt követelt, hogy azonnal vessük le a ruháját is és mikor ez megtörtént, felkapott egy bárdot és így kiáltott: "Mikor első ízben leszállottam, polipot találtam, második ízben egy akkora cápát, mint egy hajó, most meg egy ropant alligátort; hát ha valaki még azt mondja nekem, hogy itt a fenéknek kagylók vannak: szétloccsantom az agyvelejét ezzel a bárdal!"

Lehet, hogy egy regényhős most felfedte volna a buvár levetett ruháját és leszállt volna, mondja a kapitány, de én megvallom, hogy nem találtam azt a munkát alkalmasnak egy műkedvelő számára, ha már a hivatásos buvár is veszélyesen jelentette ki azt.

Az Uj-Guinea körüli szigeteknek egy másik csoportja Rossel-szigetek neve alatt ismeretes. Erős, halmos föld ez, kicsiny, sötétbőrű néplakja, akik úgy nyelvükre, mint szokásaikra néz-

nek, minden más pápuától különböznek. Dalaik között számos chinai dal is van, aminek az eredete szintén igen érdekes történet.

1858 szeptemberében a Szent Pál nevű hajó Chinából az ausztráliai aranymezők felé igyekezett. Vagy háromszáz chinai kuli is vitt a hajó, amely a Rossel-szigetek mellett hajótörést szenvedett. Az európai tiszték és legénység a csónakokon menekült el a hajóról és meg is érkezett Queenslandba. A chinaiakat sorsukra hagyták. A szigetlakók aztán rájuk találtak és bőségesen ellátták őket élelmiszerekkel és vízzel. Azután csónakjaikon partraszállították őket, ötöt csapatokba. A chinaiak azt hitték, hogy azért viszik őket ilyen kicsiny csoportokba, mert a csónakokban nem férnének el egyszerre többen, és örömlükben és boldogságukban dalokat és örömeiket zengedeztek, míg homokzatonnyúl a partra szállították őket. Ezeket az énekeket a gyorsfülü pápuák mindjárt megtanulták és azóta is állandóan énekelik. 1859-ben már csak egyetlenegy chinai volt a szigeten, egy tőporódott öreg emberke, akit egy arra járó francia hajó szedett fel és vitt el Ausztráliába. Itt aztán kutatni kezdett földjei után, mert érdekelte őt, hogy hová lett a többi háromszáz chinai és akkor értesült a pápuák kannibál szokásairól.

Samarai vagy más néven Ebédő-szigeten járt többek között egy kereskedő, a görög Nicholas, a kit kalandjairól az egész déli szigettengerben is-

okozott: a nyomorult kunyhók könnyű volt újrapi-teni. Sok bomba nem is robbant fel, amint a falu finom fővénnyel válogatott.

Mikor a hadihajó elment, a szigetlakók nagy ünnepeket rendeztek annak az öröme, hogy a fenyegető vállalkozás kudarcot mondott. Oly nagy volt az ünnepély, hogy a tüze tett roppant lábasok tartására még több követ kellett hozni. Előhozták hát azokat a lövegeket, amik ott heverték a homokban és azokkal támasztották alá a lábasokat. Vidáman folyt a tánc, szólt a zene, hangos volt a dal, ropogtak a tüzek és nagy volt a várakozás a készülő ébéd iránt. Egyszerre felrobbantak a tüzben áttított lövegek; mondani sem kell, hogy a hatások rettenetesek voltak.

A Kaili Kaili törzs nem tartozott a tengerjáró törzsek közé. A Nelson-fok barátságatlan sziklás vidékén lakott ez a törzs, melyet vetélytárs, az Okain harcias törzs gyakran látogatott meg a maga erős hadi csónakjain. Bizonyos, hogy Givi főnök ókos előrelátása nélkül a Kaili Kaili törzset egészen kiirtották volna ellenségeik. Givi négy dolgot figyelt meg. Hogy népet csak a tenger felől éri támadás; hogy a támadók csónakjai kemény, nehéz fával voltak; hogy a fegyverek, amiket ők használtak, nehéz dárdák voltak, amiket csak a közelből való támadásnál lehetett eredményesen használni; és hogy mihelyt az északi törzs kikötött a partokon, az ő népe többé nem mert nekik ellenállani. Givi valóságos kis Napoleon volt. Belátta, hogy nekik a tengeren kell megküzdeni ellenségükkel, de nem közelről folytatott harcban. E végből gyorsabb csónakokra és az ellenségénél messzebb járó fegyverekre van szükségük. Ehez képest készítette el terveit. Először is rákényszerítette népét arra, hogy tanuljanak meg uszni azoknak a folyókák torkolatában, amelyek a Nelson-fok körül ömlöttek a tengerbe. Azután csónakjaikat egy rendkívül könnyű és puha fából vágatta ki, amiket aztán nagy sebességgel lehetett hajtani. Nagy mennyiségű dárdáról is gondoskodott, de azoknak a fájja is rendkívül könnyű volt, nyele pedig hosszú, úgy, hogy nagy távolságra lehetett hajtani. Mikor mindenképpen készen volt, egy feltűnő helyén a partnak, sokat mutató falut építtetett. A falu, amelyben senki sem lakott, az egyik folyó torkolatánál állott, a folyó vízében pedig sziklák mögött rejtette el Givi a flottáját. Aztán várt. Meg is érkeztek az ellenség hadicsónakjai. Tüstént megtámadták az új falut, mely azonban védtelen volt. Az Okain-törzs látta, hogy megcsalták s ismét csónakjaiba akart szállni. Mi-re azonban elfogalták helyüket a csónakokban; egy egész sereg könnyű csónak vette őket körül, amik sokkal gyorsabb mozgásnak voltak az övéknél és messzire hordó fegyverekkel támadták őket, úgy, hogy mielőtt megküzélhették volna ellenségeiket, azok máris lemeszárolták őket nagy távolságról. Azontal az Okain-ök messze elkerülték a veszélyes vidéket.

A céhekről Hasonlatosságok a mai korban. — Az ipar fejlődése máig és tovább.

A MÁR ÉVTIZEDEK óta sikeresen működő ügyvédi, közjegyzői, ipari és kereskedelmi kamarák mintájára napjainkban a mezőgazdasági és újságírói kamarákról beszélnek, mint amelyek hivatva lennének a mezőgazdák, illetve újságírók érdekeit törvényen alapuló szervezettek és tömörülés erejével előmozdítani.

Az egyes kamarák tagjait a törvény köti össze a tagok jogait, kötelességét, védelmét, gazdasági érdekeit és fegyelmi viszonyait részletesen megállapító szabályokkal.

Ugyanek voltak a középkorban a céhek, vagyis a hasonló ipart űzők törvényes, államilag elismert egyesülései.

A középkorban angol, német, olasz városok polgárai legtöbb helyen a "Trinkstube" asztaltársaságok tagjai védelmi célra egyesültek (Brüderschaft, Fraternitas). A 24 szépséges város papjai az erdélyi szászokhoz hasonlóan, már 1248-ban alkottak ilyen frateritást. — Elkortájú alakultak nálunk is. Nagy Lajos idejében már általánosan elterjedt, mert 1376-ban kötelezővé tette a céhek való belépést. Míg eleinte privát társulatoknak tekintették, később azonban szűkebb körű hatósági jogokat gyakoroltak.

A céh előjáróságában a mestereken kívül néhány öreg legény is helyet foglalt. A céh feje volt az atyamester. Ez előtt történt az ínszafogadás 3-10 évtizedre. Megjelentek ilyenkor a céhmester előtt a tanonc atyafisága és más tisztességes emberek, — kik meg tudták mondani, — hogy "miesoda nemzet és igaz ágyból való-e."

A tanoncveket követték a legény (segéd) évek, melyeknek egy részét vándorlásra kellett tölteni. A pozsonyi céhek még azt is követelték, hogy a vándorévek közül legalább egyet az osztrák örökös tartományokban töltsön a legény. Az erdélyi szászok pedig Németországba küldték szívesen legényeket vándorura.

Minden céh tartott ingyen szállást (Herberg) a vándorlegények számára és részükre munkahelyet is szer-

zett.

Az ipari közigazgatás csirait a céhrendszerben találjuk, mely mellett az iparüzés valóságos hivatal volt.

A tanoncot vizsgáló árán avatták legényvé. A legénynek mestere avatása előtt "remeket" kellett készítenie és két mesterebédet adnia. Törvénytelen gyermekek föl sem vettek, mert "az iparosnak olyan tisztának kellett lennie, mint a galambnak." Sok helyen még az is elő volt írva, milyen vallásu legyen a céhtag, ha más vallásu volt a jelentkező, át kellett térnie, különben föl se vették.

A mesterek a tanoncokat el is adhatták s akadt olyan is, ki csak azért nyitott műhelyt, hogy a tanoncokat eladogathassa!

Meg volt állapítva minden céhben külön a tanonok, külön a segédek és külön a mesterek száma (numerus clausus) s a vándorévek befejeztével is csak akkor fogadták a legényt mesterré, ha a mesterek száma nem volt teljes. Csak nos legényt avattak mesterré, alegényt az egész céh felügyelése alá helyezték. Erkölségi elvélyedést még kizárással is büntették.

A céh védelmezte tagjait a fejedelmek, főurak, az egyház tulkapá-sai ellen, gondoskodott az árvákról és elaggottakról, az elhalt céhtagok ünnepeit eltemetéséről. Még a mulatságokat is a céh rendezte tagjai számára. Például, dorgással, sőt büntetésekkel ápolták a jó erkölcsöket, anyagi támogatásban részesítették a rászorulókat, a tehetségeket s a vándorló legényeket. Már a hitelnyilvántartást is ismerték (ma: fekete könyv), vagyis szabály volt, hogy nem vállalhott az iparos megrendelést olyantól, ki — másnál adós maradt.

Csak céhbéli árulhatott piacon, házalkán. Egnél több mesterséget egy tag sem folytathatott. Úgyelt a céh arra is, hogy nem céhbéliek legyenek a céh tagjai, hanem céhbéliek, kiállítások szaporodásával a vándorlás fölislegessé vált, a vándorlás évi rakoncátlanokdásban, korhelykedésben teltek. A felszabadulás remek sem volt bizonyítéka az ügyességnek. Sokszor olyan munkát kívántak, melynek semmi praktikus értelme nem volt. Például a hentesnek futó disznót kellett leszurnia. A kömivesnek olyan házat kellett terveznie, melyben több ellenséges család elhelyezhető anélkül, hogy érintkezzenek! — Eleinte a legény egy mester felügyelete alatt készítette remekét, később olyan laza lett a felügyelet, hogy a remeket a jelölt ho-

lyett más készítette. A gazdagok pénzért vehettek mesterlevelet, hogy a befolyásos céh tagjai lehessenek. Aki jól megvendégelte a bírálókat, sok elnést várhatott. A munkák hovátartozásága fölött évtizedeken át perlekedtek például a szabók és zsidórusok a fölött, mi a régi és mi az új ruha. Ebben az ügyben 3000 ítéletet hoztak.

Ahol az egyházi hatóság erősítette meg a céhszabályzatot, ott a remekmunka az egyház kivánságára igazodott, például a váci szabócéhnél a remekők többek közt tartozott a római pápának lóra való csintárt, a jesuiták reverendáját, a püspök kisebb reverendáját, a kispapok klerikáját s az apácák habitusát elkészíteni. A pesti órásknál ez volt a szokás: nagy óra csináló tartozott egy almáriumra állítható órát csinálni, német és cseh betűkre, melynek ismételnie kellett, vernie kellett egész órákat és pereket, mutatnia a kalendáriumot, hónapot, napot, hold töltsét és holdfogyatkozást és még az ugró plánetákat is, — egyik mutatójának pedig a fertályokat kellett jeleznie.

Midőn később a céhek, főképpen céhtagok a saját anyagi előnyeiket, önző céljaikat előbbre valónak tartották, mint az ipar fejlesztését, de másrészt mind az kispár a megnövekedett szükséglet kielégíteni s a fejlődő gyáriparral versengeni képes nem volt, a céhrendszer megbukott. Ma már csak Oroszországban és a Balkán államokban találhatók. Perene császár 1804-ben még igyekezett a céheket megrendszabályozni, a következő évtizedek alatt azonban egyre hanyatlott, míg 1872-ben a törvény végleg eltörölte a ma már csak az iszpartörténet (Százdeczy, Földes), az اسپرودalom és a messző öregek tartják meg emlékét.

A céheket felváltó ipartársulatok, ipartestületek néhány évtizeden át megfeleltek céljuknak, a világháború, a forradalom, a esodáltonos megváltozott gazdasági viszonyok azonban már újabb reformokat sürgetnek!

lyett más készítette. A gazdagok pénzért vehettek mesterlevelet, hogy a befolyásos céh tagjai lehessenek. Aki jól megvendégelte a bírálókat, sok elnést várhatott. A munkák hovátartozásága fölött évtizedeken át perlekedtek például a szabók és zsidórusok a fölött, mi a régi és mi az új ruha. Ebben az ügyben 3000 ítéletet hoztak.

Ahol az egyházi hatóság erősítette meg a céhszabályzatot, ott a remekmunka az egyház kivánságára igazodott, például a váci szabócéhnél a remekők többek közt tartozott a római pápának lóra való csintárt, a jesuiták reverendáját, a püspök kisebb reverendáját, a kispapok klerikáját s az apácák habitusát elkészíteni. A pesti órásknál ez volt a szokás: nagy óra csináló tartozott egy almáriumra állítható órát csinálni, német és cseh betűkre, melynek ismételnie kellett, vernie kellett egész órákat és pereket, mutatnia a kalendáriumot, hónapot, napot, hold töltsét és holdfogyatkozást és még az ugró plánetákat is, — egyik mutatójának pedig a fertályokat kellett jeleznie.

Midőn később a céhek, főképpen céhtagok a saját anyagi előnyeiket, önző céljaikat előbbre valónak tartották, mint az ipar fejlesztését, de másrészt mind az kispár a megnövekedett szükséglet kielégíteni s a fejlődő gyáriparral versengeni képes nem volt, a céhrendszer megbukott. Ma már csak Oroszországban és a Balkán államokban találhatók. Perene császár 1804-ben még igyekezett a céheket megrendszabályozni, a következő évtizedek alatt azonban egyre hanyatlott, míg 1872-ben a törvény végleg eltörölte a ma már csak az iszpartörténet (Százdeczy, Földes), az اسپرودalom és a messző öregek tartják meg emlékét.

A céheket felváltó ipartársulatok, ipartestületek néhány évtizeden át megfeleltek céljuknak, a világháború, a forradalom, a esodáltonos megváltozott gazdasági viszonyok azonban már újabb reformokat sürgetnek!

lyett más készítette. A gazdagok pénzért vehettek mesterlevelet, hogy a befolyásos céh tagjai lehessenek. Aki jól megvendégelte a bírálókat, sok elnést várhatott. A munkák hovátartozásága fölött évtizedeken át perlekedtek például a szabók és zsidórusok a fölött, mi a régi és mi az új ruha. Ebben az ügyben 3000 ítéletet hoztak.

Ahol az egyházi hatóság erősítette meg a céhszabályzatot, ott a remekmunka az egyház kivánságára igazodott, például a váci szabócéhnél a remekők többek közt tartozott a római pápának lóra való csintárt, a jesuiták reverendáját, a püspök kisebb reverendáját, a kispapok klerikáját s az apácák habitusát elkészíteni. A pesti órásknál ez volt a szokás: nagy óra csináló tartozott egy almáriumra állítható órát csinálni, német és cseh betűkre, melynek ismételnie kellett, vernie kellett egész órákat és pereket, mutatnia a kalendáriumot, hónapot, napot, hold töltsét és holdfogyatkozást és még az ugró plánetákat is, — egyik mutatójának pedig a fertályokat kellett jeleznie.

Midőn később a céhek, főképpen céhtagok a saját anyagi előnyeiket, önző céljaikat előbbre valónak tartották, mint az ipar fejlesztését, de másrészt mind az kispár a megnövekedett szükséglet kielégíteni s a fejlődő gyáriparral versengeni képes nem volt, a céhrendszer megbukott. Ma már csak Oroszországban és a Balkán államokban találhatók. Perene császár 1804-ben még igyekezett a céheket megrendszabályozni, a következő évtizedek alatt azonban egyre hanyatlott, míg 1872-ben a törvény végleg eltörölte a ma már csak az iszpartörténet (Százdeczy, Földes), az اسپرودalom és a messző öregek tartják meg emlékét.

A céheket felváltó ipartársulatok, ipartestületek néhány évtizeden át megfeleltek céljuknak, a világháború, a forradalom, a esodáltonos megváltozott gazdasági viszonyok azonban már újabb reformokat sürgetnek!

lyett más készítette. A gazdagok pénzért vehettek mesterlevelet, hogy a befolyásos céh tagjai lehessenek. Aki jól megvendégelte a bírálókat, sok elnést várhatott. A munkák hovátartozásága fölött évtizedeken át perlekedtek például a szabók és zsidórusok a fölött, mi a régi és mi az új ruha. Ebben az ügyben 3000 ítéletet hoztak.

Ahol az egyházi hatóság erősítette meg a céhszabályzatot, ott a remekmunka az egyház kivánságára igazodott, például a váci szabócéhnél a remekők többek közt tartozott a római pápának lóra való csintárt, a jesuiták reverendáját, a püspök kisebb reverendáját, a kispapok klerikáját s az apácák habitusát elkészíteni. A pesti órásknál ez volt a szokás: nagy óra csináló tartozott egy almáriumra állítható órát csinálni, német és cseh betűkre, melynek ismételnie kellett, vernie kellett egész órákat és pereket, mutatnia a kalendáriumot, hónapot, napot, hold töltsét és holdfogyatkozást és még az ugró plánetákat is, — egyik mutatójának pedig a fertályokat kellett jeleznie.

Midőn később a céhek, főképpen céhtagok a saját anyagi előnyeiket, önző céljaikat előbbre valónak tartották, mint az ipar fejlesztését, de másrészt mind az kispár a megnövekedett szükséglet kielégíteni s a fejlődő gyáriparral versengeni képes nem volt, a céhrendszer megbukott. Ma már csak Oroszországban és a Balkán államokban találhatók. Perene császár 1804-ben még igyekezett a céheket megrendszabályozni, a következő évtizedek alatt azonban egyre hanyatlott, míg 1872-ben a törvény végleg eltörölte a ma már csak az iszpartörténet (Százdeczy, Földes), az اسپرودalom és a messző öregek tartják meg emlékét.

A céheket felváltó ipartársulatok, ipartestületek néhány évtizeden át megfeleltek céljuknak, a világháború, a forradalom, a esodáltonos megváltozott gazdasági viszonyok azonban már újabb reformokat sürgetnek!

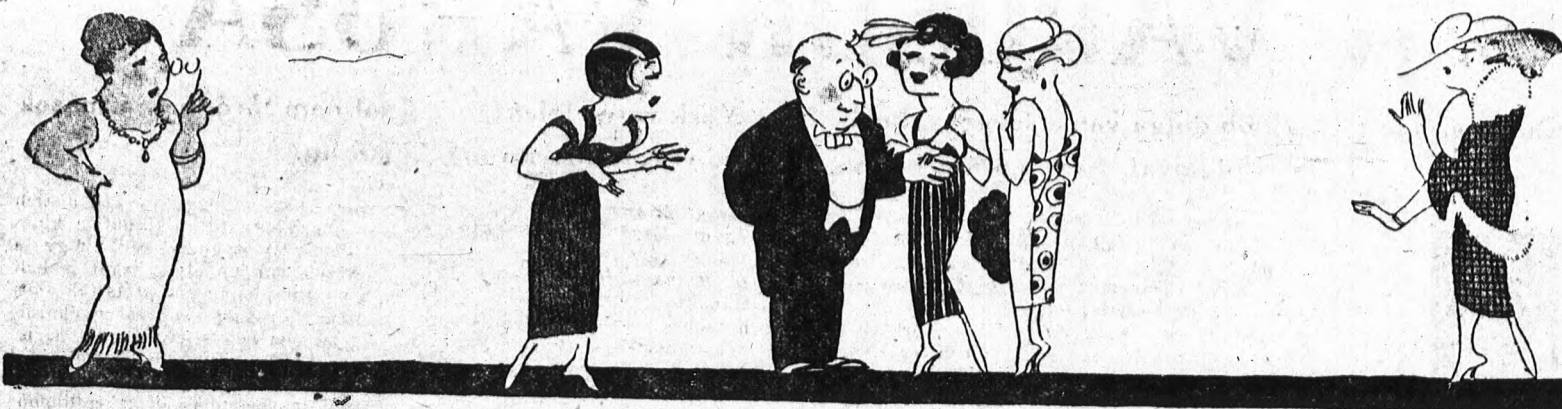
lyett más készítette. A gazdagok pénzért vehettek mesterlevelet, hogy a befolyásos céh tagjai lehessenek. Aki jól megvendégelte a bírálókat, sok elnést várhatott. A munkák hovátartozásága fölött évtizedeken át perlekedtek például a szabók és zsidórusok a fölött, mi a régi és mi az új ruha. Ebben az ügyben 3000 ítéletet hoztak.

Ahol az egyházi hatóság erősítette meg a céhszabályzatot, ott a remekmunka az egyház kivánságára igazodott, például a váci szabócéhnél a remekők többek közt tartozott a római pápának lóra való csintárt, a jesuiták reverendáját, a püspök kisebb reverendáját, a kispapok klerikáját s az apácák habitusát elkészíteni. A pesti órásknál ez volt a szokás: nagy óra csináló tartozott egy almáriumra állítható órát csinálni, német és cseh betűkre, melynek ismételnie kellett, vernie kellett egész órákat és pereket, mutatnia a kalendáriumot, hónapot, napot, hold töltsét és holdfogyatkozást és még az ugró plánetákat is, — egyik mutatójának pedig a fertályokat kellett jeleznie.

Midőn később a céhek, főképpen céhtagok a saját anyagi előnyeiket, önző céljaikat előbbre valónak tartották, mint az ipar fejlesztését, de másrészt mind az kispár a megnövekedett szükséglet kielégíteni s a fejlődő gyáriparral versengeni képes nem volt, a céhrendszer megbukott. Ma már csak Oroszországban és a Balkán államokban találhatók. Perene császár 1804-ben még igyekezett a céheket megrendszabályozni, a következő évtizedek alatt azonban egyre hanyatlott, míg 1872-ben a törvény végleg eltörölte a ma már csak az iszpartörténet (Százdeczy, Földes), az اسپرودalom és a messző öregek tartják meg emlékét.

A céheket felváltó ipartársulatok, ipartestületek néhány évtizeden át megfeleltek céljuknak, a világháború, a forradalom, a esodáltonos megváltozott gazdasági viszonyok azonban már újabb reformokat sürgetnek!

Vasárnap "Szabadság" Sunday Magazine

Az öngyilkos naplója

AZT KIVANJA, kedves barátom, hogy számojjak be érzéseimről, hangulataimról. Mint lélekbuvár, talán érdekelné fogják az előzmények is, mert hiszen az öngyilkosságnak nem mindig pillanatnyi elmezavar az oka, vannak emberek, akik előre megfontolt szándékkal cselekszenek. Pontot akartam tenni az élet után, nyugodt ésszel, minden émo- ciónál mentesen, mert beláttam, hogy nem tudok megalkuvni lenni sem a körülményekkel, sem az elem gördített akadályokkal szemben; nem tartottam többé érde- mesnek, hogy az éhség, nyomoru- ság, csalódás, pártoskodás és kap- zsiság miatt irányt és jellemet változtassak és tovább éljek, nyomorult, földi emberek keservesen vergődő életével. Valahogy úgy éreztem magam, mint egy nagy árva gyerek, aki anyai szeretetre vágyik és nem talál rá sehol, aki régi, kedves játékeit siratja visz- sza, de már nem tud játszani; úgy éreztem magam, mintha egye- dül állnék bánatommal, panaszom- mal. Nincs, aki vigasztaljon; nem láttam sehol egy kis igazi szerete- tet, nem találtam boldog szerelmet, mert az emberek régen elzokogták gyászbeszédüket a szép, igazi sze- relem fölött. Elhagytak a leányok, az okossemü asszonyok; már nem is értettek, csak bambán, kifestett arccal néztek rám. Úzlet nekik is minden. Nem találtam nyugvást akkor sem, amikor a képzelet vilá- gába menekültem, mert az emberek a fantázia világát is fura, nekem értéktelen alakokkal népesítették be. A Lillák, Fanny és Juliák he- lyébe irógépek kopogó, sovány, komoly kisasszonyok léptek. Csó- konai, Kármán, Petőfi helyébe fű- za szipon-furulyázó alköltők; az igazi, nemes és férfias eszmékért lelkesedő férfiak pedig, hol van- nak, hová lettek? Az idő változott és változhatik, de én nem akarok változni az idővel!

lékszem, hogy hallottam volna Frommer - pisztolyom durranását. Arra emlékszem csak, hogy a ra- vasz esztendőm határozottan hal- lottam, akkor még tisztán láttam és éreztem mindent. A következő pillanatban hirtelen megállt szívem verése és elboruló szemmel men- tem át a tudatlanság színes vilá- gába. Nem merem azt mondani, hogy a tulvilágba, mert hiszen másfél órai eszméletlenségem nem jogosít fel arra, hogy az agyamba fogadott képekről úgy írjak, mint

geráló. Megmondták, hogy kár volt nekem ékeseredetten hozzá- jutni menni, mert a földi bánatot su- lyos láthatatlan köpenyként örök- sen hordoznom kell itt is. Az éle- tet azért kaptam, hogy megtart- sam, amíg belém nem kap a halál. Az élet nem játékszer, hanem min- den örömről, bánatunk, szépség és gyönyör érzés, szent hevület. A földi élet befejezése után mindez megszűnik. Az anyag szűnik meg, amit, ha elvetünk, nem tudunk többé disztíngválni öröm és bánat

nul el előttem, át a vizen a vég- telenbe, mint valami pusztító sáská- raj. Lenézek a földre, az pusztá, feltépett, az inent pedig még zöld volt. Nagy, nagy messzeségből láng gomolyog a jajgató lelkek után, a láng egyre közeledik, nö- vekszik, vakító fényességgel rohan a kárhozottak után, üldözi őket. Gondolom: az Igazság üldöző szel- leme lehetett, avagy a Lelkiismeret.

Tova szaladtam, mert valami ismeretlen érzés dobogtatta meg szívemet és nehéz szagu kénés tó- hoz érkeztem.

Innen is menekültem. Egy erdő- höz értem. Állatnak, embernek nyoma sincsen. Abszolút csend. Nagyon jól esett a csend. De nem tartott sokáig. Mint minde- nyütt, ahol eddig eszméletlen álla- potban bolyongtam, rögtön nesz lámadt, vagy valami látványosság. Az erdőből levelek zizegése között, gyenge szellő fámad, nyomában esengő kacaj és ének. Romantikus volt a dal. Szerelméről, barátság- ról szólt, boldogságról, egymásra talált lelkekről. Megértettem. A boldogság halk zenéje, mint csöpp vigasz, jólesett.

A kacaj és ének se tartott soká. Mintha valami mellemre nehezéd- nek. Az elébb még oly könnyű voltam. Mintha szöges hordóban gurítanának lefelé egy hegyoldá- lon, lassan-lassan elmosódik min- den, amit előbb láttam. Már-már érzem a fájdalmat. Sajog a fejem, zúg. Nagyon fáj minden tagom. Valami hideget is érzek fejemem. Küzködöm, mert faldoklom. Végre felnyílik a szemem, de még nem látok, nem hallok semmit. Pár pilla- nat múlva imbolygó árnyak mozog- nak előttem, mintha zuhannék ve- lük együtt, félek, hogy összetöröm magam. Most, most érek a földre... vége mindennek! Már látok és hallom az első szót, megismerem barátom szavát, csak ennyit: "Él!"

Igen, élek, nem sikerült az önirászkodás, kezem volt-e az oka, vagy a sors. — nem tudom. De élek, élek; magam is tudom, már látom az orvost, barátomat. Moso- lyognak. Rosszabb is lehetett vol- na. Komolyabban is meghalhattam volna. Élek és most először, hosz- szu idő óta ... örülök, nagyon örü- lök az életnek...

egy egész külön világról. Az első pillanatban azt éreztem, hogy valami láthatatlan, titkos erő magával ragad, szédítő gyorsasá- gal. Zúgást, tomboló zörögést is hal- lottam és vakító fényesség vett kö- rül. A testek itt mind állászók, de nem mondhatók éppen szinte- lennek, hanem inkább opálszeru- nek. Rendkívüli könnyűnek érez- tem magamat és tiszta, szinte et- rikus levegőt szívtam magamba, mely elkábított. Öntudatlan álla- potban, álomhoz hasonló módon ál- modtam: Meghalt az édes apám, testvéreim, vérékonaim jöttek hoz- zám egy nagy folyó partján és ke- züket nyújtották felém, mintha in- tenének, hogy ne lépjek a vízbe, mert magával sodor. Nem is men- tem tovább, ott állottam meg a víz mellett, a pázsitos parton.

Ök láthatatlanul, de lilás, opál- szerű fényben telepedtek le mel- lém és beszélgetni kezdtek. Hang- juk tiszta, esengő és erősen szü-

között. A szellem élete is szép, mond- ták ők, de te ezt a magasztos szép- séget addig, amíg a földhöz bármi kis közöd lesz, nem fogod megér- teni, mert szellemed telítve van még anyaggal. A szellem élete ért- hetetlen lesz minden idők minden fiának, ne is vágyódnak azt megtudni, mert kárba vesztett mun- ka. Keresd magadban, az anyag- ban, a testben a lélek életét és meg- szabadulj minden földi kintól, bá- nattól. Nem más ez, mint a figye- lem elvonása mesterséges uton, em- beri törekvés az ismeretlen megis- meréséhez, de sokra nem mész vele, mert kétségbeesel; ha nem elég erős a lelked, utvesztőbe té- vedsz és ide jutsz egy kis lekéz- tetésre, hogy megbázd azt, amit a földön tettél...

Új kép: a régi eltűnik. Nyü- szörgő, kínos panasszal van teli a lég, de látni nem látok semmit. Tengeri jaj, átok, gonoszság vo-

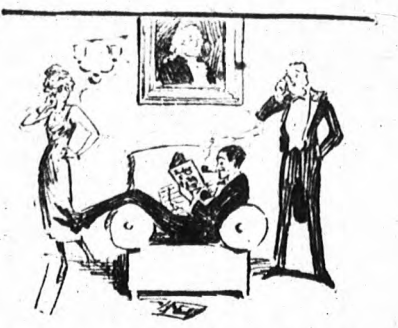
— Szeretnél így festeni, Manóka?
— Tudok!

— Ha már elhurcoltadok, legalább Mabelt ne vitték volna ma- gukkal!

A TÖRVÉNSZÉKNÉL.

Bíró: Mondja, vádlott: házassá- gban él ön?
Vádlott: Igen.
Bíró: Kivel?
Vádlott: Egy nővel.
Bíró: De hiszen ez természetes...
Vádlott: No már nem egészen, mert például a nővérem egy férfi- vel él házasságban.

— Furcsa fiu ez a Freddy. Horgo- nő a mamája, milliomos a papája és ő egy egész rendes ember.

— Lemuel Underdiggert, a bankárt feltartóztatták utonállók tegnap éjjel a Central Parkban.
— No mondja. Mennyit vett el tőlük?

— Hogy az az ébresztő óra?
— Két dollár három évi jótállás- sal.
— És jótállás nélkül?

Ahogy a fiatal ur elképzeli

a) a más nő- véret és b) a saját nővéret

Megint adósságot esáltál? Mi az a jövendő apósnak!

Mikor a legelső bootlegger megjelent a világon.

— Szeretsz?
— Nagyon.
— Mit gondolsz, meg fogsz tudni letni a jövédelméből?
— Feltéve, ha szerel magadnak egy másikat.

A vőlegényem

KICSINY a bors, de erős, — mondja a közmondás, amelyet is ezennel magamra alkalmazok, a mennyiben én is kicsiny vagyok természetem életem tizenhatodik tavaszán, lelkierő dolgában azonban bátran vetekszem bármely díjbirkózóval. Ezen a szemponton kívül még azért is könnyen hasonlíthatom magamat borshoz, mivel az eddigi előjelek után, alkalmasint, illelve valószínűleg, vagyis inkább majdnem biztosan, sőt, ha másként nem lehet, minden poklokon keresztül is lánykori nevemet nem sokára ezzel az isteni hangzású névvel fogom fölcserélni, hogy:

— Borsné.
Gyöngébbek kedvéért:
— Bors Tiborné, szül. Rászolyi Lujza.

Bors, Bors! Ó, Tibi, ha tudnád, kedves, de elfogult szüleim mennyiszor török az orrom alá a te drága nevedet! Hányszor szakál a mama, hogy, azt mondja:

— Lujzi, már megint elkísért a kapuig az éhenkórász?

Pedig mért volna Tibor éhenkórász? Talán bizony azért, mert állami hivatalnok és azok most nem tudtak megélni szegények a fizetésükből? Istennem, hiszen ez inkább oly nemes vonás bennük, amiért levett kalappal kellene tisztelgünk előttük. Már nem minekünk nőnek, mert utóvégre az kissé furcsa volna, ha mi nők, valahányszor megpillantunk egy-egy tisztelteméltő államhivatalnokot az utcán, hát mindannyiszor levegyük előtte a kalapunkat, kihuzzuk belőle a kalaptűt, (haj, nem a hivatalnokból, hanem a hajunkból!), összegyűrjük rajta a szalagot, elrontuk vele a frizuránkat s végül is ferdén tesszük vissza a fejünkre a kalapot, mert az utcán nincs mindenütt tükör, stb., nem, én eszmeileg értelmezem a kalaplevélt, aminthogy Rászolyi Lujzi, született Bors Tiborné (ah, egészen zavaros vagyok, de már hadd maradjon úgy, nem akarok még a naplómban törölni, elég itthon letörölgetni mindennap két szobát), mondom, aminthogy csekélységem általánosan véve eszményiesen érző és gondolkoló lény.

És azért irtam azt, hogy: minden poklon keresztül az övé leszek. Mert én tudom, hogy mi az az ideálművés. Az ideálművés az, hogy ideálunkból nem engedünk egy talpalatnyit sem. Tibor, nyugodtan alhatol: szeretve mind a vérpádig. Járványosan, ragályosan és halálosan, pont.

U. i. Egy a bökkenő. Tibor még nem nyilatkozott. Vagyis nem mondta, sőt nem is suttozta

icáig nekem az ő behizelgő hangján, hogy:

— Lujzika, szeretem. Legyen a feleségem!

De mindegy. Én azért mégis az leszek. És, noha már nincs divatban a spanyol Inkvizíció, hanem ő vallani fog, erre esküszöm. És akkor utánam a vizözön, de nem fogok ismerni többé akadályt. Egyszerűen éhségstrájkot kezdek otthon s azzal erőszakolom ki majd kedves szüleim atyai és anyai beleegyezését.

Egy héttel később.

Tibor azt mondta tegnap:
— Lujzika, nagyon szeretnék komolyan beszélni magával.

— Igazán? — sütöttem le a szemem. — Hát beszéljen!
— Szeretem magát, Lujzika, én el akarom venni feleségül.

Éreztem, hogy előnt a meleg.
— Komolyan mondja?

— A legkomolyabban, maga drága, maga szép! — ragadt meg a kezemet, ott a nyílt utca során a drága s én nem tudtam neki ellentállni, helyesebben tulajvilági boldogsággal tekintettem rá, miközben folyton csak ezt ismételtém:

— Igazán, Tibor? Komolyan mondja? Komolyan?

— Hát persze, hogy komolyan.

lyan — szorongatta tovább a kezemet Tibor. — No hallja, csak nem képzeli, hogy majd ilyen rossz vicceket mondok magának?

Áradó gyönyörrel andalogtunk egymás oldalán a Vámház-köruton, kéz a kézben és szív a szívben s eközben Tibor kifejtette előttem, hogy szüleimnek nem lesz okuk öt ezental éhenkórász-nak nevezni, mert, ugymond, Isten segítségével már sokkal jobboldalmazóbb pályára fog lépni. Már legközelebb.

— Micsoda pályára? — kérdeztem átszellemült arccal.

— Szivecském, ez kabala. Majd csak akkor áruolom el, ha már sikerült a szerződéseim.

— Ah, — néztem rája szemrehányóan, — még nem is vagyok a hitvese, Tibor és maga máris bizalmatlan hozzám?

De ő csak nyelt egyet és megint azt felelte:

— Kabala. Mert biztos vagyok benne, angyalom, hogy mielőtt előre megmondanám magának, már nem is sikerülne a dolog. Tudom tapasztalásból. Még minden szép tervem azért dült dugába eddig, mivel időnek előtte szóltam felőle az anyámnak. Az már nem él szegény és most maga helyettesíti a kabalámban. Hát nem érzékenykedjék, szivecském

--Lujza naplójából-- Irtta: Zsoldos László

és várjon, míg majd befejezett tényekről beszélhetek.

Belenyugodtam.
— Meddig kell várnom?

— Egy-két nap az egész, — válaszolt Tibor s megállapodtunk benne, hogy apáéktól is majd csupán ezután fogja megkérni a kezemet. Biztonság okáért. Hogy ne lehessen többé ellene az a kifogás, hogy éhenkórász.

Hát jó. Ha várhattam Tiborra tizenhét tavaszán át, akkor bizonyára várhatok még addig a pár napig. Csak már tudnám, hogy miről van szó. Majd kifurja az oldalamat.

Két nap múlva.

Rettentő. Borzalmas. Iszonyatos! Ma délután odaát voltunk a mamával vizitben a Fehérvári-uton egy ösmérésünknel s a Gellért-fürdőnél vártuk éppen a villámot. A várakozás unalmában véletlenül a Gellért-szálló hátsó szárnya felé tekintek s egyszerre csak látom, hogy egy fiatalember fölkapaszkodott a falon a nyitva levő alacsony ablakhoz és be akar mászni az ablakon.

Az iszonyat érzése rázza meg egész valóm: a fiatalemberben Tibort ismertem föl.

Kidülledt szemmel, alkalmasint halászápadtan és szinte kövédermedten bámultam a szörnyű jelenetet, amikor anyám, aki bizonyosan feltűnő magaviseletem következtében szintén odanézett, hirtelen megragadta a karomat:

— Látod — suttozta nekem rekedten, — látod? Az ideálművés az a gazember... közönséges betörő... tolvaj!...

Aztán nem tudom, mi történt velem. Annyit még láttam, hogy emberek csoportosulnak körülötünk és mindenki ujjal mutogat a szálló ablaka felé, amelynek párkányán épp akkor mászott be a szállóba az én szerencsétlen Tiborom... és elájultam.

(Azt hiszem, elég tragikusan sikerült ide leírnom!)

Ugy locsoltak fel a jó emberek. Nyitottam a rendőr karjai közt nyitottam ki a szememet. A mama fülig vörös volt. Az emberek mosolyogtak. A rendőr pedig bosszusan dunnyogta a hihetlent, amire én, ostoba liba, az imént nem is gondoltam (pedig csakugyan eszembe jutott volna, hisz azért emlegette a drágám az új pályát és jó szerződést), hogy, azt mondja:

— No, kisasszony, de így megijedni. Hát hogy nem tudta mindjárt észrevenni, hogy az egész betörés csak mozielővetél?

U. i. Jó szerződés a filmgyár-nál, szülői áldás és eljegyzés. És a kitűnő műsor.

A VÁROSOK VÁROSA

Ahol a világon a legjobb dolga van a szegényeknek. New York város lélektana. Ahol nem törődnek a mások dolgaival. New York a boldogok igazi városa marad mindenkoron.

FŐTÉTEL ez: A szegénynek New Yorkban sokkalta jobb dolga van, mint bárhol a világon. A tényállás az, hogy a szegénységet sokkalta könnyebb elviselni, mint odahaza az embernek a saját falujában. A tiszt szegények adják meg New Yorknak az igazi jellegét és a számuk rengeteg.

Ha a kis bolti elárasítólány keserves pennyként összetakarít annyit, hogy esinos ruhát vehet magának, szép, színes szallagokkal és mese divatos fodrokkal és felöltözök ebbe vasárnap délelőtt, senki sem fogja gunyosair megjegyezni, hogy ugyan honnét is telik neki. Egész bátran odamehet az Ötödik Avenóra és csatlakozhatik az előkelő korzózó csoportjához.

Visszont John Jones, vagy Molnár János, vagy akárki más, bátran viselhet addig egyetlen nadrágot, amíg elkopik. A szomszédok közül senki sem fogja mondani, hogy hát ugy látszik a szegény Johnnak, a szegény Jansonnak rosszul megy a sora. Száz az egyhez a valószínűség, hogy a jó szomszédnak a nadrágja ugyanily hiányokban szenved a jelen pillanatban. A kisebb városokban már alaposan megszólják az embert az ilyenekért. Szinte jó lenne, ha a törzökös nev yorki egy-két évre elmenne vidékre lakni. Legalább megtanulná értékelni azt, hogy micsoda jó dolga is van odahaza.

A városnak egyik nagyszerű előnye éppen az, hogy nem törődik senki bajával. Ott lakhat akárki bátran akármi lakhat apartmanlyik apartmanház egyik bérlésében, tizenkét szomszédal egy emeleten és sohasem fogja tudni hogy a szomszédai nak mi a neve és azok nem fogják tudni azt, hogy az ő neve micsoda. Azok nem törődnek ő vele és ő nem törődik azokkal. Mindenki akkor kel fel, akkor megy a munkába, vagy akárhová, akár tér baza, amint akar, mindenki úgy éli az életét, ahogyan jónak látja. Senki se törődik velük és senki se szólja meg érte. Mindenki a maga dolgával törődik és enged, hogy a felebarátja is törödjék a maga és egyedül csak a maga dolgaival.

New York az anonimok városa és az idegen, aki kritikai szemekkel érkezik ide, ezen rettenetesen megitkózik. A saját kicsiségük elnyomja őket a nagyság rengetegében. Általánosan tudott dolog, hogy az utcákon New Yorkban nem nézik meg a járókelőket és ez szokatlan, sértően szokatlan az idegennek. Ez azonban valóságos áldás annak, aki szegény. Nagyszerű érzés az, így belevezetni az emberrengésbe, megbujni a saját bajaival és nem rettegni attól, hogy valaki hirtelen megszólítja és rá szól: "Ejnye, de régen nem láttalak."

Es e mellett mégis társasági életet élhet az ember New Yorkban. Nagyszerű társasági életet. Így például nézünk meg csak a tömeget a híres színházi fertályban közvetlenül az előadás után. Süri embertömeg hullámszik ki Thalia különböző csarnokaiból, a kisebb, nagyobb színházakból, moziházakból, szórakozó helyekről. Mindenki boldog és mindenki örül. És ez az általános jóézés ráragal mindenkiere, még arra is, akinek esetleg gyötörök a gondjai. Mozgás van, aktivitás az egész vonalon. Ott van például a mese, mosolygó fiatal lány, egy boldog fiatal embernek a karján. A lány rámosolyog a lovagjára és a karjához simul. És az emberre, még ha fanyar hangulatban van is, önkénytelenül is ráragad valami a boldogságból. A szemlélő szinte maga előtt látja kicsi-

nyített kiadásban az ünnepnapra öltözött világot. Sohasem fogja többé együtt látni ezeket az embereket. De most itt van és résztvehet a boldogságukban, anélkül, hogy valaha is részese kelljen, hogy legyen a bajaiknak.

New York tulajdonképpen többes számot jelent. Nem egy város, hanem a városoknak városa. Városok összefoglalása. Alig, hogy egyik utcából a másikba átmegyünk, már szinte más városba jutottunk, más légkörrel, más külsővel, más jellegzetességekkel. A tapasztalt tanulmányozó hamarosan rájön erre és végtelenül tetszeni fog neki.

Vegyünk például a negyvenes utcákat, azon a környéken, ahol ezek a Broadwayt keresztezik. Igen érdekes városrész ez akkor, amikor a színházak végeztével azoknak a munkásai hazafelé tartanak. Ezeknek a vidékeken vannak a burdosházak, a színeseknek a tanyái. Azok, akiknek a mások mulattatása a kenyerük, akkor térnek hazafelé amikor a nyárpolgárok már az igazak almát alusszák. Éjfél előtti tizenegy órától hajnali három óráig tart a hazatérés. Jönnek a különböző kisebb-nagyobb színházak emberei, közelről, távolabbról. Ha az idő szép, kiülnek a kapuk elé és eldusulniuk, elplettykálnak vagy egy óra hosszig. Valami egyáltalán nem reális kis világ ez itt a negyvenedik utcákban, olyan, mintha csak azt mondana, hogy az életet nem érdemes komolyan venni és

érvényesülni akar, nagyon nagy és kellemetlen terhei vannak. Vagy egy tucat különféle klubnak, egyesületnek, társaságnak kell, hogy a tagja legyen és sok minden olyan iránt is kell érdeklődni, ami tulajdonképpen utálatlaltól tölti el. A polgártársai valóságos cenzurát gyakorolnak felette és az sem lehetetlen, hogy a harisnyájának a színe befolyásolja a bankhitelt.

New Yorkban az egészen másokéban nagyon. Igen sokan a semmiből lettek milliómossokká és a város még észre sem veszi azokat, akik ezt a esodát megeselekedték. Sokszor olvashatunk olyanokról, akiknek a halála után derült ki az, hogy tíz vagy tizenkét millió dollár maradt utánuk, noha senki sem gyantította, hogy ennyi vagyonuk van. És ha az ember kudarcot vall New Yorkban, ez még a vesztét nem jelenti. New York megérti a kudarcot is és nagyon elnéző vele szemben. Aki megkísérelt mindent a siker érdekében és nem sikerült neki, az még mindig elegendő alkalmat talál arra, hogy újból kísérletet tegyen. A kisebb városokban a vereség bélyege állandóan ott van a homlokán és bármibe kezdjen is, mindenkor megemlékeznek az előző kudarcáiról.

New Yorknak azonban oly nagyszámú érvényesülési alkalmai vannak, hogy egész bátran újra próbálkozzhatik az is, aki már egy tucat-szor a földhöz vágódott. A város a kudarcot egyetlen nap alatt elfelejti. Sokkalta elfoglat-

tabb és közönyösebb, mint sem hogy megemlékeznek. Az itteni bölcseslet azt mondja, hogy újabb alkalmat kell neki adni, hadd kísérleje meg újra, hogy mit tud csinálni. És a szegény emberre ez folytonos ösztökölésül szolgál az újabb és újabb kísérletekhez.

Az élet New Yorkban a kockázatoknak és az étlettel való ha a árdírozásnak szakadatlan láncolata. És mint ilyen, a város természetesen szívesen veszi azt, ha a kudarc után va'aki újból felkel és felveszi újra a harcot az élettel.

Az ember úgy élhet ebben a rettenetes világvárosban, a hogyan neki tetszik és nem kell megszabot minták után berendeznie az életet.

Bármiféle érzellemmel, bármiféle diszpozícióval legyen is eltelve, bizonyos, hogy talál az emberrengésben olyanokat, akik hasonlóképpen érznek, hasonlóképpen gondolkoznak. A szegénység csak pillanatnyi kedvezőtlen tünet, amelyet a következő pillanat már alaposan megváltoztathat.

New York ahhoz az anyához hasonlít, akinek sok fia és sok lánya van, aki ismeri a fiainak, a lányainak a hibáit és mindig készen áll arra, hogy megismogassa a fejüket. És New York nagyon gyorsan megbocsát. Sokszor látja ugyan, hogy mindkét fél bűnös, mindkét fél rossz, azonban a világrt sem ismerné el azt, hogy meglátta a dolgot.

Es ilyenkor ősz idején különösen gyönyörű New York. Ilyenkor az ősi verőfényben nagyszerűen el lehet sétálni az Avenuem. Akármily szegény, akármi lyen nyomott legyen is a sétáló, maga az Avenue, annak a légköre olyan hatással van, hogy végül büszkén emeli fel a vállait és új tettvágyak ébrednek fel benne.

A szegény embernek igen jó az, ha rátekinthet a limuzinokra, amelyek ott állanak az üzletek előtt és várják a gazdag gazdáikat. Ilyenkor érlelődik meg a szegény emberben az elhatározás, hogy neki is lesz ilyen limuzinja, mert nincsen annak a megszerzésében semmi lehetetlenség, ha ereje és kitartása van.

Magyarországból importált
Gramophon lemezek
nagy választékban kaphatók nálunk.
75 cent
Vételárban díjmentesen házhoz szállítva.
Arjegyzék kívánatra ingyen.
M. Borovicz & Co.
307 So. Main Street, Akron, Ohio

Vasárnap "Szabadság" Sunday Magazine

HOGY ÉLNEK A MAGYAR NYUGDIJAS TISZTEK

Az osztrák-magyar hadsereg magyar ezredeinél és a honvédség-nél hétezer tiszti tiszt volt. A vesztett háború után jött a trianoni béke, mely megszüntette Magyarországot katonai államként. Összesen csak 1750 tiszt találhat elhelyezést a béke utáni magyar haderő kötelékében. Így jelentkezett a nagy kérdés: mi történjen tehát azokkal az ezrekkel, amelyek katonai pályára készültek volt, katonai pályán működtek eddig és most egyszerre meg kell válniuk az egyenruhától, hogy új elhelyezkedést keressenek a mai áldatlan kereseti viszonyok közt. Konnyú dolog úgy felelni erre a kérdésre, mint azt a kommun alatt egy hivatalos személyiség kijelentette: "Miert nem mentek tisztességes produktív pályára, miért lettek katonák?" Lelketlen cinizmus az ilyen elintézés. Mert ha negyvenháromezer katonát kell venni az új körülmények, hogy az ország mégis csak tartott katonaságot és így egyenesen szükséges volt, hogy tényleges tisztjei is legyenek. Vagyis gazdasági és politikai szükségességek tették szükségessé azt is, hogy a tényleges katonatiszt nevelése és ismeretköre annyira eltérjen a polgáriától, hogy egy tiszt csak a legnagyobb nehézségek mellett lehetett képes elhelyezkedni találni a polgári életben, ha elhagyta a hadsereget. De hát a tényleges számolni kell és így most igen súlyos és el nem hanyagolható problémát jelent a nyugdíjazandó tisztok kérdése. Már a Károlyi-éra idején tenni kellett valamit ezen a téren. Akkor a "nem akarok katonát látni" jelszóhoz híven egyszerűen nyugdíjba

küldték a felesleges tisztteket. A komáromi bukása után az új kormány a tisztok ügyét is revízió alá vette. Nagyrészt a hadtáptüreltig minden egyhavi szolgálat öt pontot írt; és végül 4. A mögöttes országrészekben töltött hónapok 2. egységpontot számítanak. A tisztokról így egységben lehetett megállapítani, milyen mértékben vették ki rüszket a háborúból és annak különbözőségeiből és veszélyeiből. A legnagyobb egységsszámmal bírók maradhattak meg a tényleges tisztikarban, a többi nyugdíjazták. Igaz, hogy voltak kivételek is, de hát nincs olyan emberi rendszabály, mely alól ne volnának kivételek. Nagyjában keresztelvtették az elvet, ugyancsak az idősebb tisztteket is nyugdíjazták, ha betöltötték a 35 évi szolgálati időt, aminek 29 év is elég, mert a háborús évek duplán számítanak. Azokat, akik így kitöltötték az 35 évüket, egyévi ellátással nyugdíjazták, vagyis ezek egy évig teljes fizetés és egyéb előjuttatással élnek. A fiatalabb tisztteknél, karrierjét a nyugdíjazás derékban törte ketté, azt az elvet követik, hogy három évig kap teljes ellátást, ha nő és egy

évig, ha nőlen. Feltételezhető ugyanis, hogy ez idő alatt sikerülni fog elhelyezkedni a polgári életben. Természetesen, ezek a nyugdíjak nem lehetnek olyan nagyok, hogy a családok tisztiek gond nélkül megélhessenek. Végtelen szomorú látvány egy-egy ilyen elbocsátott öregb tisztet látni az utcán. A minap láttam egy öreg tábornokot. Kopott, száruke egyenruháján rajdalmasan ríktó ellentétként sikkítottak a piros hajtókák és a széles piros csikok a nadrágon. Az elfakult, zöldes patinájú aranygalléron busan fénylőtek az elhalványodott csillagok, mint hajnalban az égen. Meghajolt háttal, botra támaszkodva ballagott végig az utcán az öreg tábornok. A mellén pedig ragyogó kitüntetések hosszú sora: kőztük olyan kitüntetések, amelyeket nem lehetett másképp kiérdemelni, csak az elenséggel szemközt. Egy öreg ember, kiegészítve életében arra törekedett, hogy választott pályáját megálja a helyét, sőt bizonyosságát adta, hogy meg is állja a helyét, ha kell. Egy öreg ember, aki azt remélte, hogy majd a jól megérdemelt nyugalomban kényelmesen és tisztelővel örövendé töltetheti el végso éveit. És ehelyett most nem egyéb a multak egy szomorú kísérteténél, kinek a legszükségesebbre is alig telik. Megy, mendégél az utcán, meg-megáll a kirkatok előtt és hosszasan, hosszán elnézgeti a sok jó emlékét a csemegeüzletek ablakában. Az idő kirelhetetlen, halad feltartóztatlanul és keresztültápos azon, aki nem bír vele együtt szárguldnani.

A "Vasárnap" budapesti levelezőjének eredeti írása

Temetés után

A FARKASRETI temetőből jöttem hazaféle egy ismerősömmel gyalog. Egy közös barátónk, egy kedves leányt helyeztünk örök nyugalomra. A temetési hangulat még bennünk volt és hallgatólagan ballagtunk egymás mellett. Végre is én törtem meg a csendet: — Szegény, sokat szenvedett leány! De szomorú, mikor az ember azzal kénytelen tölle örökre elbúcsuzni, hogy jól járt a halálával. Jól járt, akármilyen vár is rá a másvilágon. Ha ugyan van tulvilági élet. Ismerősöm meglepődve nézett reám. — Hát ön még nem jött reá, hogy van tulvilági élet? Hogy muszáj lennie. És ajánlom önnek is, hogy higgyen benne, mert az életet sok tekintetben boldogabb és megelégedettebb fogja tenni. — Na igazán szeretném, ha ezt nekem bebizonyítaná. — Nem olvasott erre vonatkozóan semmit? Egyházi íróktól és filozófusoktól... — Gondolkozni sokat gondolkoztam rajta, különösen így temetéseken, de alapsabban nem foglalkoztam vele. Bevallom, hogy nem érdeklődtem ránta komolyan. Tudtam, hogy úgy se jutok pozitív eredményre. hát minek töltsem vele az időt. — En se tagadom, hogy amit e részben különböző művekben olvastam, az nem elégített ki és nem győzött meg. Ellenben, amit a magam paraszit észével kísüztöttem, az kirelhetetlenül megállapította életem a másvilág létezését. Ezekkel az argumentumokkal szolgálhatok, ha kívánság rájuk. — Nemcsak kíváncsi vagyok, de feszült érdeklődéssel várom... — Köszönöm... Ugyebár, kérem, a mi lényünk két részből áll, egy látható testből és egy láthatatlan lélekből, legalább ránk nézve láthatatlanból, ami azonban érzékeink tökéletlenségének is tulajdonítható. A közfelfogás sze-

rint a lélek az, ami a testnek életet ad és a halál akkor következik be, mikor a lélek, ez a láthatatlan valami otthagya a testet. A test tehát csak eszköz, melynek útján a lélek megnyilatkozik. A test a gép, a lélek a gőz, mely mozgásba és működésbe hozza. Ha meghalok, vagyis amint a lélekem kiröppen belőlem, én többé nem vagyok az, aki eddig voltam, hanem hatvanöt kiló súlyú tehetetlen és értéketlen hústömeg. És amint Petőfi meghalt, a keze többé sohasem tudott megmozdulni, hogy újabb kinevetést adjon irodalmunknak. És Kant holtteste éppen olyan értékelen hústömeg, mint a legutolsó napszámos. És halhatatlan agyvelőjét, a diésó gondolatok fészékét, épp úgy leteszik a férgek közé, mint a legutolsó napszámosot. És amin ez a léleknek nevezett valami eltávozik belőlünk, arenkőről elmúlik a pir, megszűnik szemünknek ragyogása és örökre eláll szívünk dobogása. És egyik se tér vissza többé, akármennyire zokog is reánk boruló kedvesünk. Mi következik mindebből? Az, hogy minő diésó része a mi lényünknek ez az eltávozott lélek. Egész életünkön át ő diktálja minden gondolatunkat, tetteinket és alkotásunkat. Ő kényszerít bennünket, hogy hőskölk legyünk. Ő vezeti Rafael és Michel Angelo kezét, mikor halhatatlan műveiket alkotják. És mindezekért a diésóséget a test végá zsebre. A test kap egy nevet, mely beíródik a halhatatlanság könyvébe. Ő hajlong, mikor a tömeg dörög tapsal ünnepli alkotásait. Ő vicsori fejen a diésóség babérokoszoruját. Ha valakire azt mondják, ezzel a lélek, jó lélek, költői lélek, ezzel is csak a testet diésérik... — És hová akar mindezzel kilyukadni? — Türelem. Nos, tehát meghalunk. Testünket szépen eltemetik, aszerint, hogy a lélek milyen pozíciót szerzett neki az életben. Mindenkinek tudnia, hová kerül. De vajon kova kerül az a diésó valami,

a mi halálunk pillanatában láthatatlanul kisurran belőlünk? Eloszlik, mint a buborék? Belekeveredik a ködbe, párába és lebuul a föld sarába? Ez volna ennek az isteni szikrának sorsa halálunk után? Ez lehetetlen. A hinduk tudják ezt és szilárdul hiszik, hogy lelkük egy más emberbe, állatba vagy virágba vándorol. Én pedig hiszem, mert ez a hit nekem jól esik, hogy a lélekem úgy, ahogy van, egy más világba röppen át, ahol oly tökéletességet uralkodik, hogy ő ott már láthatóvá válik. És ott kezdődik az ő diésósége a szó földi értelmében. — Vége? — Dehogyn, csak most kezdődik. Ugy-e jól esik önnek az a gondolat, hogy a mi kedves barátónk, akit ma eltemettünk, a tulvilágon kárpótlást fog nyerni, amiért az élet olyan kegyetlenül bánt el vele? — Határozottan jól esik ez a gondolat. — Na lássa. De nézzen végig a maga életén és nézzen körül a világban. Mennyi igazságtalanság történik. Mennyi gazdag marad büntetlenül! Mennyien részesülnek érdemtellenül a sors kedvezésében! És hány jóravaló, derék törekvő ember török le és pusztul el, mert a szerencse nem kedvezett neki. Nem érzi-e szívének minden szálával, hogy ezekért a halál után egy nagy reparációnak kell következnie? Egy új életnek, egy más világban, ahol diadalt arat az igazság és büntetést nyer a gonosz. Kétségbeesett helyzetünkben ez a hit visszaadhatja nyugalomunkat és egyensúlyunkat. Azért mondtam beszélgetésünk elején, hogy ez a hit boldogabbá, nyugodtabbá és kellemesebbé teheti életünket. — Lehet, hogy igaza van, de roppant optimizmus kell hozzá, hogy az ember így tudjon gondolkodni, mint ön. És még egy nagy hiba van a számításban. Az ember rettenő önzésénél fogva soha se lesz képes abban vigasztalást találni, hogy a vele itt a földön történt igazságtalanságról majd a

Írta: Rákosi Viktor

DIVAT és MŰVÉSZET

Szemek, csábitó, kábitó szemek.

Nevető szemek. — Dora Kaiser, énekesnő.

Vampir szemek. — Part Beatrice énekesnő.

Artatlan szemek. — Styrcea bárónő.

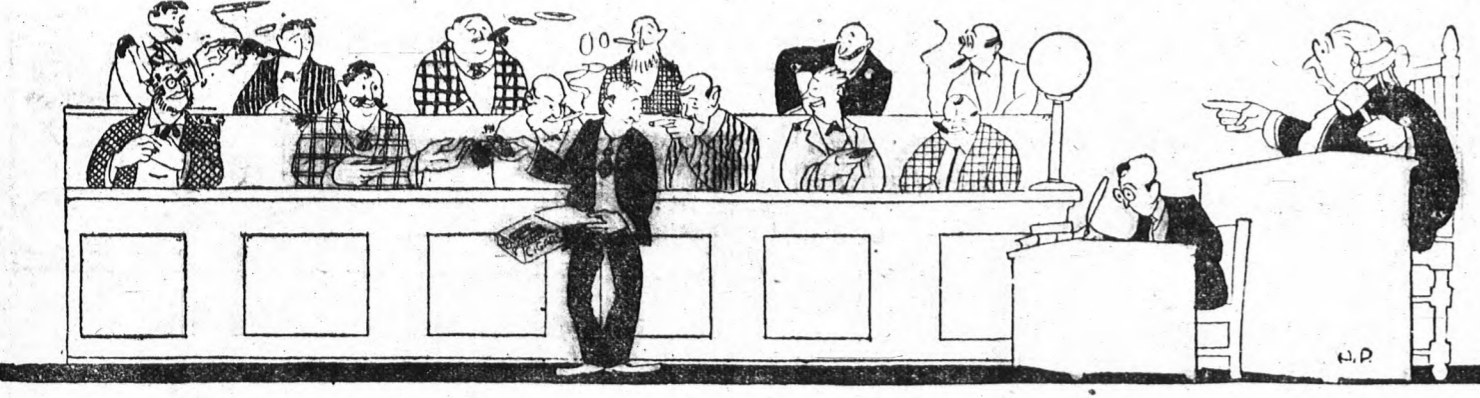
Szemoru szemek. — Mné Dramant.

Ragyogó szemek. — Mné Starki-Kantor, táncosnő.

Vidám szemek. — Mné von Sergyó, Veszedelemes szemek.

Jobbra — alsószoknya, crepe de chineből. — Alul piyama sárga szelvényből, kék szalaggal.

Balra — regkell ruhácska, rózszaszini taftból, két díszítéssel. — Jobbra esti köntös, a legújabb hárisi elköpés. — Igen divatos. — Nem esoda.

Anasztáz diák

Irta: Szini Gyula

1.

MIKOR elvonult az éjjeli őrség, Anastáz diák nem tudta volna megmondani, hogy valóban azzal a portyázó körjáráttal találkozott-e, mely a város polgárainak éjszakai nyugalomára szokott vigyázni, vagy az egész nem inkább álmodta-e?

Egy szép és ódon város girbe-gurba kövein fektett, gyöngye-kis tócsában, amely ilyenkor a ház-ereszek alatti harmatkönnyeiből szokott összefolyni. A nedvességet érezte ugyan, de a másik pillanatban azt álmodta, hogy saját ring egy tavon, amelyben óriási teknősbéka uszának.

legyen a tarka szőnyeg, amit a holdfény a lábuk alá terített. Laurencia megdöbbenve ugrott félre az ut széléről és megragadva Rozália karját, szót:

— Itt egy ember fekszik!

Rozália borzongva felelte:

— Pisztoly van mellette, bizonyosan megölte magát!

Laurencia nem törődve a halál borzalmával, a részeg diák fölé hajolt.

— El! Lélegzik! — szólt örömmel — talán még meg lehet menteni!

meg. Oh milyen hosszú utazás előtt vagyok!

— Nem! — kiáltott föl szenvédelyesen Laurencia — nem fog meghalni! Nem engedem meg!

— Engem soha egyetlen nő nem méltatott a szerelmére, — sóhajtott a diák — ezért öltem meg magamat.

— Láza van, félrebeszél! — jegyezte meg Rozália.

— Talán már halálán is van, — sópáncodott Laurencia — de hová vigyem? Hiszen a város-

semmit. De Laurencia mutatta a mordályt, amit Anastáz mellett talált. Nem volt más hátra, mint felvinni a diákot az orvos lakására, hogy még jobban megnézhesse.

Másnap minden kiderült és az egész városka beszélt róla. Laurencia számára mindenki tudott mentséget, de Anastázt az egész polgárság elítélte. A diák lehetetlenné volt téve. Egyetemi pályafutása megszűnt. És a legnagyobb baj az volt, hogy Anastáz azon a kalandos éjszakán beleszeretett Laurenciába. Anyira mégsem volt részeg, hogy észre ne vegye, hogy egy szép leány arca hajolt akkor föléje.

Anasztáz nem vette észre, hogy pajkos kezek — alkalmassint a pajtásai — irdatlan nagy pisztolyt, valóságos mordályt fektettek le melléje.

2.

A városi fizikus leányát Laurenciának hívták. Haja szőke volt, mint a Reine Claude himporos aranyárga gyümölcse, amely kis kertjében termett. Fűszeres, langyos éjszakán nyitva volt az ablaka és ahogy a holdsugár végigszökött a török lilomokon, a rőt bársonyszirmok halkan, szeptemesen butogtak. A csengő-bongó álló-óra mahagóni-házában rejtelmesen ütötte az éjféli tizenkettőt és a városi orvos leánya szót:

— Éjfélkor születtem, tizen-négy évvel ezelőtt. Születésnapom van tehát. Burkolózz be, Rozália a nagykendőbe és ki fogunk menni az utcára. Azt hallottam, hogy csak éjszaka találkozik az ember az igazi nagy szomorúsággal.

Anasztáz nyújtózni és nyöszörgőn kezdett.

Rozália felgömbölyt a diák kabátját és keresztet a sebet anélkül, hogy ráakadt volna.

Hirtelen hang hallatszott.

— Ne bántsanak! A menyországba akarok jutni!

Rozália gyorsan keresztet vetett magára és Laurencia is viszázhokolt. De csakhamar visszanyerte bátorságát és Anastázt felé közelített:

— El még? — kérdezte tőle.

— Nem tudom. — felelte a hang.

— De ugy-e, hallja a hangomat? — szót Laurencia.

— Földi hang, — volt a rejtélyes válasz, — már alig ismerem

ban nincs más orvos, csak az edes apám.

Főlemelte Anastázt, akinek két lábát meg Rozália fogta és így cipelték el a diákot jó néhány száz lépésnyire, hol a fizikus háza állt.

Anasztáz mindent némán tűrt. Csak akkor lett hangos, mikor ártába az utcára érték, hol a városi fizikus lakott:

Ma eljutok a mennybe!
Ma eljutok a mennybe!

Ezt bömbölte torkszakadtából, úgy, hogy a csöndes utcában fölébredtek az emberek, kinyitották az ablakokat, lerohantak az utcára és nemsokára egész csődület támadt a diák körül. Néhanyan a fizikus urat feldörömbölték álmából. A doktor ijedten, álmosan, hálókabátban, hálóspakában lerohant az utcára.

A fizikus kifömbölyt Anastázt kabátját, alaposan megvizsgálta a diákot és nem talált rajta

PÉNZKÜLDÉS
Magyarországra
Koronákban és Kézpénz-Dollárokban.
BETÉTEK
Hajójegyek minden vonalra
KISS EMIL
BANKAR
153 SECOND AVE
NEW YORK

ÖRÖM
ha az óhazának hírt hallanak amerikai rokonaitól, de
KÉTSZERES ÖRÖM
ha az amerikai rokonok pénzesztígyet is küldenek.
AZ AMERICAN UNION BANK
LEGKÖZLEBŐBBEN ÉS LEGGYORSABBAN UTALJA ÁT A PÉNZT MAGYARORSZÁG B A R M E L Y RÉSZÉRE.
KÖZLEGYZŐI ÜGYEK pontos és hálkíművelésű elintézésére.
HAJÓJEGYEK a legjobb vonalakra eredeti áron.
FELVILÁGOSÍTÁST ÉS TANÁCSOT INGYEN ADUNK.
AMERICAN UNION BANK
Németh János, elnök.
Főszék: 10 East 2nd Street a Bankpalotában.
Fiók: 1597 Second Avenue Corner 88rd Street
NEW YORK.

EURÓPA LEGNÉPSZERÜBB SPORTJA

A football őshazája. — A football fejlődése és terjeszkedése. — Amatőr és professzionista csapatok. — Angol csapatok körutón. — A football az Egyesült Államokban. — Magyar-amerikai football csapatok.

HA FIGYELEMMEL kísérjük a football-játék fejlődését, ha figyelembe vesszük azon körülményt, hogy 25-30 évvel ezelőtt a football ugyszólván csak Angliában ismerték, míg ma Európa összes nemzeti kultiválják s továbbá, hogy egy-egy nagyobb football-mérkőzést nem ritkán na-

táknak a football a kegyeriük. Az amatőrök az uttörők; a professzionisták a mesterek, akik ezt a játékot szinte művészi tökéleteségre emelték.

Angolokat kisebb-nagyobb számban ugyszólván Európa minden nagyobb városában találunk s miután az angolnak a sport iránti szeretete immár nemzeti jellemvonás, szinte természetes, hogy az idegenbe szakadt angolok mindenképp igyekeznek kedvence footballjukat új lakóhelyükön is üzni s így lassankint elviszik a footballt mindenfelé.

Belgium, Hollandia, Németország stb. lassankint mind megismerkednek a footballal, amely végül a Budapesten élő angolok révén Magyarországra is élér.

Eleinte csak maguk között játszották a Városligetben, majd a Tattersal pályára mennek át, míg végül megnyerve a Budapesti Torna Klub egy pár tagját, bevonulnak a Millenáris versenypályára s megalakítják a Budapesti Torna Klub

gyar labdarugás fejlődését. A magyar csapatok azonban lassankint kezdtek a bécsi és a cseh csapatokat utolérni s így elhatározták, hogy egy "igazi football-csapatot" — egy angol csapatot fognak lehozni.

A legelső angol csapat Magyarországon a Richmond Football Club volt s ezt követte a Civil Service, majd a Surrey Wanderers. Mind a három csapat valami hatodrangu amatőr csapat volt, de azért természetesen könnyen győztek s miután tudatában voltak annak, hogy tulajdonképpen az igazi angol football-játék bemutatása végett lettek meghíva, inkább a szép játékra fektették a főszólyt s nagyon szimpatikus benyomást keltekették játékukkal.

Közben a football a középiskolai tanulóik soraiban is elterjedt s a magyar football-klubok egymásután alakítják meg az ifjúsági alosztályokat, csak azért, hogy helyet adhassanak a fiatal erőknak.

Igy alakult meg a Magyar Testgyakorlók Körenek a csapata 1902-ben, mely kizárólag alig 14-15 éves középiskolai tanulókból állott s ezen a budapesti közönség nagy része által kinevetett "gyerek-csapat" egy évi működés után már nemcsak, hogy az első osztályú bajnokságot játszik, hanem azt meg is nyeri és pedig olyan stílusban, melyet magyar csapat mindez ideig sohasem produkált.

Ugyancsak ezen időben a football-sport már teljesen nemzetközivé válik. A különböző nemzetek válogatott csapatai országról-országra látogatnak és küzdenek a nemzeti dícsőségért. A nagy angol csapatok, mint Oxford, Cambridge, Southampton, Woolwich végigjárják a kontinens nyugati államait s szereplésükkel nemcsak meghódítják a társadalom legmagasabb rétegeit is, de egyuttal hatalmas lökésrel előre viszik a kontinens football-sportját.

Majd bevonul a football az Olym-

landban, ahol öt magyar csapat van: Amerikai Magyar Athléta Klub (két csapattal), Clevelandi Magyar Ifjúsági Kör, Szent-István és Szent János.

Footballista sorsa

külv az Amerikai Magyar Athléta Klub csapata áll az első helyen, s mely jelenleg egyuttal Ohio állam bajnokságának is komoly jelöltje.

A clevelandi magyar football-sport megalapításának az érdeme a Halmassy testvérek nevéhez fűződik, akik maguk is éveken keresztül játszottak. Kárhadhatatlan buzgalommal dolgoztak ezen sport érdekében s sikerült is nekik megvenni a jelenben oly szépen szereplő csapat alapját.

Az Athléta Klub csapata jelenleg résztvesz az American Cup-ért folyó küzdelemben is és már két fordulóig győztesen került ki s minden jel oda mutat, hogy további szereplése is a legjobb eredménnyel fog végződni.

A magyar csapat sikeres szereplésében nagy része van a vezetőségnek is.

A clevelandi csapatok között a második helyre kell tennünk a legfiatalabb clevelandi magyar csapatot, az Amerikai Magyar Ifjúsági Kört. Alig pár hónapja Weisz Ferenc alapította s máris figyelemre méltóan szerepel s az előzőek oda mutatnak, hogy ők a jövő csapata.

Clevelandban a football iránt már az iskolák vezetőségei is érdeklődnek, amit az is bizonyít, hogy a Board of Education a West Technical High School pályáján helyet adott a football-sportnak.

A football-sport be fog vonulni a hivatalos amerikai körökbe is és nem fér kétség hozzá, hogy meg fogja nyerni az illetékes körök tetszését it is éppen úgy, mint mindenütt a világon.

Frank Imre,

A kapus

gyobb közönség néz végig, mint egy világbajnoksági baseball-gamet, úgy feltétlenül el kell ismerünk, hogy az óvilági szabaddézi sportágak legnépszerűbbike a football.

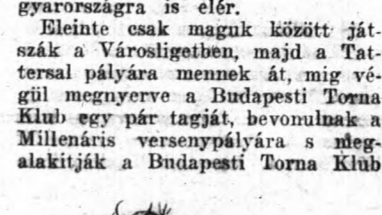
A football őshazája Anglia. Falu falu ellen, város város ellen, árkon-bokron, hegyen-völgyön keresztül játszották ezt a játékot, amely eleinte meglehetősen vad volt, csaknem életveszélyes járt, rendkívüli vagy nagyon enyhe szabályai miatt.

A játék vadása azonban lassankint megnyílt s idővel-ideje az egyre sürribben kiadott megyei, kormányzósági és királyi rendeletek egyre szigorubb korlátok közé szorították a footballisták szenvedélyességét, míg végül is a mult század kilenvenes éveiben ugyszólván teljesen kialakultak azon szabályok, melyek kisebb módosítások leszámitásával, ma is érvényben vannak.

Angolországban s most már ugyszólván egész Európában, mindenki footballozik. Az összes iskoláknak, egyetemeknek, magán- és közintézeteknek, városi, megyei és állami alkalmazottaknak meg vannak a saját football klubjaik, amelyek többnyire saját pályával rendelkeznek, ahol tagjaik körkölönbűség nélkül üzhetik a football-játékot.

A football terjeszkedése egyuttal magával hozta ezen sportág két részre való szakadását is, mert mint minden más sportban, úgy itt is, bekövetkezett az amatőr és professzionista irány kifejlődése.

Az amatőrök szórakozás kedvéért játszanak, míg a professzionis-

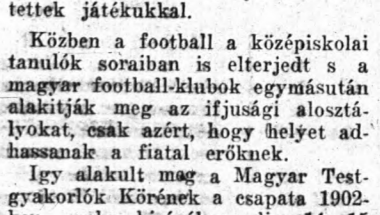
A szakértők

kebelében az első magyarországi football-csapatot, mely rövid működés után magyar ellenfél hiányában egy bécsi egyület, a Vienna Cricket and Football Clubot, hívja ki mérkőzésre.

Az első mérkőzés, melyet alig egy pár ember nézett végig, bár-hogyan iparkodtak a magyar csapat alapítói, Aston, Thompson és Ray, a kék-fekete dresszes bécsi csapat fölényes 5:0 arányú győzelmével végzdkött s a küzdelemben nagy bizalommal ment piros-fehér magyar csapatnak be kellett látni, hogy minden kezdet nehéz.

A jég azonban már megtört s rövid pár év alatt egymásután alakulnak a különböző football-csapatok. Műegyetemi Football Klub, Magyar Football Klub, 33 Football Klub, a Magyar Uszó Egyesület szintén football-csapatot alakít, Ferencváros, Postás stb. Majd megalakítják a Magyar Labdarugó Szövetséget s egyuttal megindulnak a mérkőzések Magyarországon football-bajnokságáért, amelyek első nyertese Budapesti Torna Klub volt.

Közben csapataink bécsi és prágai csapatokkal is mérkőznek s ezen nemzetközi mérkőzések, tekintettel arra, hogy ezen csapatok a budapesti csapatoknál jobbak voltak, nagyban előmozdították a ma-

A játék hevében

piádra is s legvégül meghódítja a minden új dolog elől legjobban elzárkózó katonai köröket is.

A háborus évek alatt természetesen a football is szünetelt, de most már újból felvirágozott és népszerűbb, mint valaha.

Az Egyesült Államokban a baseball rendkívüli elterjedtsége miatt kissé nehezen terjedt a football. Ugyszólván kizárólag az Európából ide szakadt különböző nemzetiségű játékosok kultiválták csak s éveken keresztül a football-csapatok a legnagyobb nehézségekkel küzdöttek.

Az amerikai magyarság ebből is kivette a maga részét. New York, Cleveland, Akron, Chicago városai-ban mindenütt találhatunk magyar csapatokat, de különösen Clevelandben a legnagyobb sikerrel. Ezen csapatok között kétségen

Győzelmi ének

Vagy a labda — vagy az ember

A VASARNAP NAGY HUMOROS OLDALA

Rajzolta: Gene Byrnes

Csintalan Peti Kalandjai

EZT, NEVEZ
M BILATNEK

SZEPTEM
BERIG MOST
SZÜNÉT!

EGÉSZ
NAP CSAK
JÁTSZANI
FOGUNK.

MOST HOGY RA
ÉRSZ, FOG SZ A
MAMÁNAK SE-
GITENI.

EZT CSAK
HAGYD. SŐPÖRD
LE A JÁRDÁT.

AZT HISZEM,
EZ MÁR RENDBEN
VAN. MOST ERIDJ
PÁT APRITANI.

EBBŐL IS BLÉB
LBSZ ENNYI. MOST
EREDJ, GYAKOROLJ
AZONGORÁN

NA, MOST PÍHEN
TÉL, EREDJ, POR
OLD A SZŐNYVEDET.

EZT IS ABBA
HAGYHATOD. MIEN
PÁROLNI.

PETI! CSÖNGET
NEK-NÉZD MEG
KI AZ

PAPA ÉN A
NYÁRI ISKOLA
BA MEGYEK.

Mi?

GYORSAN
MENTÖK!!
MENTÖK!

CSAK GYORSAN.
MA REGGEL MEG
SEMMI BAJANEM
VOLT.

BOLONDOK
HÁZA. —

CLANG
CLANG
CLANG

(Copyrighted, 1920, by The Sun-Herald Corporation.)

Publ
The of
Hunga
NO.
AK
az
ba
A 215
szö
HIR
5000 d
PHO
Érd
zött tör
res pos
ki az ó
pette m
get bős
államba
esztend
kellett
Csendes
elkövet
lásai m
banditá
postatis
el, miko
Atchison
Fé vasut
rablását
A bandi
verrel a
csiba, r
egymag
zött, a
érezte a
revolvert
hat láb
ijedt meg
ra, majd
vele, elv
földhöz
kiáltott r
A táma
vakmerő
banditán
nyon egy
nem mess
mások vor
kocsiját
részkaton
postakocs
sebb érté
egy helyb
lárt akar
lehet, hog
szerzett
mást.
Ez a be
szen érde
szembesít
zött a
nyújtott n
tőle, hog
rá? A tisz
felesége é
hon. "Ne
Gardner,
— hogy ha t
fegyver let
ma már óz
sohasem h
embert. Ha
kező alkak
volvert a t
magát, me
Roy Gardn
ja."
A revol
tölfényt ta
első kettő
szerint ar
csak megf
öljön.
Inderlie
5000 dollár
postarabó
ezenkívül a
amit a hat
Gardner te
szállítottak
be. Mikor a
lár bond a
megkérdez
énnyel keze
ni, Gardner
igenis tud.
MERÉNYLE
GAZKÁLYHA
DOYLEST
17. — Miss
éves leány,
merényletét
kezeit és láb
kályhához k
leg csak azz
életét, hogy
zárni a csap
fényítottak
gázok megöl
csak, ma j
azzal, hogy
aggasztó. Na
gári őrség in
üldözésére, s
tart, hogy k
tén, maguk
féltük.